

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΗΘΙΚΗΣ ΚΑΙ
ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ ΤΗΣ ΈΡΕΥΝΑΣ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΡΙΕΤΙΑΣ

06.06.2019-05.06.2022

Σύνταξη: Ιωάννης Μάνος, Βαρβάρα Βάμβουρα

Συλλογή δεδομένων: Ζωή Μάνου, Βαρβάρα Βάμβουρα

Στατιστική επεξεργασία, γραφική αποτύπωση, μορφοποίηση κειμένου,

αισθητική και τεχνική επιμέλεια: Βαρβάρα Βάμβουρα

Η παρούσα Έκθεση Απολογισμού Τριετίας (ακαδ. έτη 2019-2022) εγκρίθηκε στην υπ' αριθμ. 20/3.6.2022 Συνεδρίαση της Επιτροπής Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας του Πανεπιστημίου Μακεδονίας.

Περιεχόμενα

Απολογισμός της Επιτροπής Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας του Πανεπιστημίου Μακεδονίας - Διάστημα αναφοράς: Ιούνιος 2019 - Ιούνιος 2022 (Ακαδημαϊκά έτη 2019-20 έως 2021-22)

Εισαγωγή	4
1. Λειτουργία της Επιτροπής.....	6
1.1. Έντυπα ηλεκτρονικής υποβολής αίτησης	6
1.2. Μητρώο Αξιολογητών/τριών	7
1.3. Διαδικασία υποβολής αιτήσεων - Πρόταση δημιουργίας λογισμικού υποβολής και επεξεργασίας των αιτήσεων.....	7
1.4. Προστασία προσωπικών δεδομένων στην έρευνα	8
1.5. Συνεδριάσεις και διαδικασία υποβολής και αξιολόγησης αιτήσεων	8
1.5.1. Συνεδριάσεις	9
1.5.2. Διαδικασία υποβολής αιτήσεων για έγκριση ερευνητικού έργου από την ΕΗΔΕ	11
1.5.3. Διαδικασία αξιολόγησης αιτήσεων για έγκριση ερευνητικού έργου από την ΕΗΔΕ	16
2. Ενημερωτικές Εκδηλώσεις της Επιτροπής Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας.....	20
2.1. Ημερίδες Ενημέρωσης - Info Days	21
2.1.1. Ενημερωτική Δράση - Info Day για την Ηθική και Δεοντολογία στην Έρευνα και για τα προγράμματα ERC (European Research Council - Frontier Research Grants)	21
2.1.2. Ενημερωτική Δράση - Info Day “Έρευνα και Προσωπικά Δεδομένα: Ζητήματα Ηθικής και Δεοντολογίας”	23
2.2. Ημέρα Ηθικής και Δεοντολογίας στην Έρευνα	25
2.2.1. Ενημερωτική Δράση - Ημέρα Ηθικής και Δεοντολογίας στην Έρευνα 2020	25
2.2.2. Ενημερωτική Δράση - Ημέρα για την Ηθική και τη Δεοντολογία στην Έρευνα 2021.....	27
2.2.3. Ενημερωτική Δράση - Ημέρα για την Ηθική και Δεοντολογία στην Έρευνα 2022	29
2.3. Εκπαιδευτικό εργαστήριο	31
2.4. Εκπαιδευτικό σεμινάριο για την Ηθική και Δεοντολογία στην Έρευνα	32
3. Δικτύωση και συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και άλλες ΕΗΔΕ.....	34
3.1. 1η Συνάντηση Εργασίας (23/1/2020).....	34
3.2. 2η Συνάντηση Εργασίας (2/10/2020).....	34
4. Δράσεις ορατότητας της Επιτροπής	36
4.1. Δημιουργία λογοτύπου	36

4.2.	Ιστοσελίδα και Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης	
4.2.1.	Η Ιστοσελίδα της Επιτροπής.....	40
4.2.2.	Η Επιτροπή στα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης	44
4.3.	Έκδοση φυλλαδίου.....	45
5.	Συμμετοχή στη διαβούλευση για την επεξεργασία του Εσωτερικού Κανονισμού Λειτουργίας του ΠΑ.ΜΑΚ.	48
6.	Έρευνα για την αξιολόγηση και βελτίωση της λειτουργίας Επιτροπής Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας του Πανεπιστημίου Μακεδονίας	48
	Παράρτημα Α' - Οδηγός Διαχείρισης και Προστασίας Δεδομένων που υφίστανται επεξεργασία για Ερευνητικούς Σκοπούς.....	56
	Παράρτημα Β' - Ερωτηματολόγιο	63
	Παράρτημα Γ' - Προτάσεις της Επιτροπής για την επεξεργασία του Εσωτερικού Κανονισμού Λειτουργίας του ΠΑ.ΜΑΚ.	64
	Παράρτημα Δ' - Προδιαγραφές του λογισμικού υποβολής και επεξεργασίας των αιτήσεων.....	66

Απολογισμός της Επιτροπής Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας του Πανεπιστημίου Μακεδονίας - Διάστημα αναφοράς: Ιούνιος 2019 - Ιούνιος 2022 (Ακαδημαϊκά έτη 2019-20 έως 2021-22)

Εισαγωγή

Η Επιτροπή Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας (Ε.Η.Δ.Ε.) του Πανεπιστημίου Μακεδονίας αποτελεί το θεσμό εκείνο, που διασφαλίζει ότι η ερευνητική δραστηριότητα, η οποία διεξάγεται στο πλαίσιο του Ιδρύματος, διέπεται από τις ισχύουσες αρχές της ακεραιότητας και ηθικής της έρευνας που εγγυώνται την ανεξαρτησία και αξιοπιστία της επιστημονικής γνώσης.

Ως εκ του ρόλου της, η Ε.Η.Δ.Ε. του Πανεπιστημίου Μακεδονίας αποτελεί το αρμόδιο όργανο, το οποίο γνωμοδοτεί, αν ένα ερευνητικό έργο συνάδει με τους παραδεδεγμένους κανόνες ηθικής και δεοντολογίας της έρευνας, τόσο ως προς το περιεχόμενο, όσο και ως προς τον τρόπο διεξαγωγής της.

Το πλαίσιο ίδρυσης και λειτουργίας της Επιτροπής ορίζεται από τον *Κώδικα Ηθικής και Δεοντολογίας της Επιστημονικής Έρευνας* και τον *Κανονισμό Εφαρμογής Αρχών και Λειτουργίας της Ε.Η.Δ.Ε.* που έχει υιοθετήσει το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, καθώς και τον ιδρυτικό νόμο (4521/2018) των Ε.Η.Δ.Ε. για τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα της χώρας. Για την αποτελεσματικότερη λειτουργία της, η Επιτροπή βρίσκεται σε συντονισμό και άμεση συνεργασία με την Εθνική Επιτροπή Βιοηθικής και Τεχνηθικής και τις Ε.Η.Δ.Ε. των υπολοίπων ελληνικών Πανεπιστημίων.

Η παρούσα έκθεση απολογισμού παρουσιάζει το έργο της Επιτροπής Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας κατά την πρώτη τριετία της λειτουργίας της (6/6/2019 - 5/6/2022). Το κείμενο περιγράφει, αρχικά, τις ενέργειες που ξεκίνησαν υπό την προεδρία της αείμνηστης Βασιλικής Καραβάκου (6/6/2019 - 8/10/2019) και συνεχίστηκαν, καθ' όλη την περίοδο αναφοράς, μετά την ανασυγκρότηση της Επιτροπής (8/10/2019).

Οι ενέργειες αυτές απορρέουν από τις αρμοδιότητες και το ρόλο της Επιτροπής, όπως αυτός καθορίζεται από τον Κανονισμό Λειτουργίας της, και αφορούν, καταρχάς, την διαδικασία αξιολόγησης αιτήσεων για την

εκπόνηση ερευνητικού έργου των μελών της Ακαδημαϊκής και Ερευνητικής Κοινότητας του Ιδρύματος. Στην έκθεση περιλαμβάνονται, ακόμα, οι ενημερωτικές δράσεις που αναπτύχθηκαν με στόχο την πληροφόρηση και στήριξη της ερευνητικής και επιστημονικής κοινότητας του ΠΑ.ΜΑΚ. αλλά και ευρύτερα, σε ό,τι αφορά τις αρχές της ηθικής και δεοντολογίας της έρευνας, καθώς και τη συνεργασία και δικτύωση της Επιτροπής με τις Ε.Η.Δ.Ε. άλλων Πανεπιστημίων της χώρας. Τέλος, περιγράφονται οι πρωτοβουλίες για την απόκτηση ορατότητας της Επιτροπής με τη δημιουργία λογοτύπου, ιστοσελίδας της και την αξιοποίηση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης ως εργαλείων ενημέρωσης.

Τα μέλη της Επιτροπής, τακτικά και αναπληρωματικά, και το διοικητικό προσωπικό, που υποστήριξε το έργο της, εργάστηκαν εντατικά κι επίμονα, κατά την πρώτη αυτή τριετία, με στόχο την υποστήριξη των μελών της Ακαδημαϊκής και Ερευνητικής Κοινότητας του Ιδρύματος κατά τη διεξαγωγή του ερευνητικού τους έργου.

Παράλληλα, προσπάθησαν να συμβάλουν στην κατανόηση, διάδοση και εφαρμογή των αρχών της ηθικής και δεοντολογίας της έρευνας και στη δημιουργία μίας κουλτούρας γνώσης γύρω από αυτές, δημιουργώντας τα κατάλληλα εννοιολογικά και μεθοδολογικά εργαλεία και τη σχετική τεχνογνωσία.

Ιωάννης Μάνος

Πρόεδρος της Ε.Η.Δ.Ε. ΠΑ.ΜΑΚ.

Αναπληρωτής Καθηγητής

Τμήμα Βαλκανικών, Σλαβικών και Ανατολικών Σπουδών

1. Λειτουργία της Επιτροπής

Η Ε.Η.Δ.Ε. του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, με βάση τον κανονισμό λειτουργίας της, εργάζεται για την υποστήριξη της ερευνητικού έργου των μελών της επιστημονικής κοινότητας του Ιδρύματος. Η διαδικασία αυτή περιλαμβάνει τα ακόλουθα στάδια:

- Κατάθεση αίτησης στην Επιτροπή για την εκπόνηση ερευνητικού έργου
- Έλεγχος της πληρότητας των εντύπων και πρωτοκόλληση της αίτησης
- Ανάθεση από την Επιτροπή και συγγραφή εισηγητικής έκθεσης
- Διαβούλευση των μελών της Επιτροπής με βάση την εισηγητική έκθεση και τα κατατεθειμένα έντυπα
- Έκδοση και αποστολή εγκριτικής απόφασης

Σημείωση: Όταν υπάρχει απόφαση για αναθεώρηση, διασαφήνιση ή τροποποίηση πληροφοριών στα έντυπα της αίτησης, οι ζητούμενες διευκρινίσεις κοινοποιούνται στον/στην ενδιαφερόμενο/η. Στην περίπτωση αυτή, αναμένεται να επανακατατεθούν στην Επιτροπή. Αντίστοιχα, ανανεώνεται και ξεκινά εκ νέου ο προβλεπόμενος χρόνος της διαδικασίας αξιολόγησης και της διαβούλευσης.

1.1. Έντυπα ηλεκτρονικής υποβολής αίτησης

Τα Έντυπα της Επιτροπής αποτελούν τα βασικά "εργαλεία", με τα οποία διεκπεραιώνεται η διαδικασία της υποβολής αίτησης. Μαζί με το ερευνητικό πρωτόκολλο, και όποιο άλλο συμπληρωματικό υλικό κατατίθεται, συμπυκνώνουν τις κρίσιμες και χρήσιμες πληροφορίες, στις οποίες θα βασιστεί η τελική απόφαση για την έγκριση της αίτησης. Ο σχεδιασμός τους και η διαρκής επικαιροποίησή τους από την Επιτροπή στοχεύει στη βελτίωση της χρηστικότητάς τους και στη συμπερίληψη των όποιων νομοθετικών νέων διατάξεων, οι οποίες αφορούν την επιστημονική έρευνα, τη λειτουργία των Ε.Η.Δ.Ε. και τα θέματα των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Ταυτόχρονα, το περιεχόμενο και η δομή τους βοηθούν και παρακινούν τους/τις ερευνητές/τριες να σκεφτούν τα θέματα που άπτονται της εφαρμογής των ηθικών και δεοντολογικών αρχών στην έρευνά τους.

Τα εν ισχύ έντυπα για την υποβολή αίτηση (Αίτηση και ερωτηματολόγιο για έγκριση ερευνητικού έργου & Έντυπο ενημέρωσης συμμετεχόντων/ουσών), βρίσκονται ανηρτημένα στην ιστοσελίδα της ΕΗΔΕ και συγκεκριμένα στη διεύθυνση <https://www.uom.gr/ethics/entypa>.

1.2. Μητρώο Αξιολογητών/τριών

Η Επιτροπή Ηθικής και Δεοντολογίας στην Έρευνα του Πανεπιστημίου Μακεδονίας στο πλαίσιο των όσων προβλέπονται στον Ν. 4521/2018 (άρθρο 23, παρ. 4 - 6), καθώς επίσης στον Κανονισμό Εφαρμογής Αρχών και Λειτουργίας της Επιτροπής Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, και για την εύρυθμη λειτουργία της προχώρησε στη συγκρότηση Μητρώου Εισηγητών/τριών ή Εμπειρογνομόνων. Η δυνατότητα υποβολής αίτησης και εγγραφής στο Μητρώο είναι διαρκής και χωρίς χρονική προθεσμία. Τα νέα μέλη αιτούνται την ένταξή τους με υποβολή αίτησής τους στη Γραμματεία της Επιτροπής και μετά από διαβούλευση, εγκρίνονται και εγγράφονται στο Μητρώο.

Μέχρι την ημερομηνία σύνταξης του παρόντος απολογισμού τα εγγεγραμμένα μέλη του Μητρώου είναι ένδεκα (11) και παρατίθενται στην ιστοσελίδα της ΕΗΔΕ (<https://www.uom.gr/ethics/mhtroo-eishghton-trion>).

1.3. Διαδικασία υποβολής αιτήσεων - Πρόταση δημιουργίας λογισμικού υποβολής και επεξεργασίας των αιτήσεων.

Η Επιτροπή εργάστηκε προς την αποτελεσματικότερη διαχείριση των εντύπων των αιτήσεων έρευνας που κατατίθενται και την συνολική βελτίωση της διαδικασίας. Αρχικά, συνεργάστηκε με την Ε.Η.Δ.Ε. του Πανεπιστημίου Κρήτης, το ΚΥΔ του Πανεπιστημίου Κρήτης και το ΚΥΔ του ΠΑ.ΜΑΚ. για τη μεταφορά τεχνογνωσίας και λογισμικού για την ηλεκτρονική υποβολή και διαχείριση των αιτήσεων.

Καθώς το συγκεκριμένο λογισμικό κάλυπτε μόνο το στάδιο της υποβολής της αίτησης και όχι τα υπόλοιπα στάδια αναφορικά με τη διαδικασία αξιολόγησης των αιτημάτων, η Επιτροπή συνεργάστηκε με τον Αντιπρύτανη Έρευνας και Διά Βίου Μάθησης και Πρόεδρο της Επιτροπής

Ερευνών και Διαχείρισης του Ειδικού Λογαριασμού Κονδυλίων Έρευνας, Καθηγητή κ. Δημήτριο Χανδράκη, τον Κοσμήτορα της Σχολής Εφαρμογών Πληροφορίας, κ. Αλέξανδρο Χατζηγεωργίου και την αρμόδια Υπηρεσία του Ιδρύματος, ήτοι, το Κέντρο Υπολογιστών και Δικτύων και κατέθεσε προς την Πρυτανεία το προσχέδιο των κατάλληλων προδιαγραφών ενός επαρκούς Πληροφοριακού Συστήματος για τις ανάγκες της ΕΗΔΕ.

Οι προδιαγραφές του λογισμικού υποβολής και επεξεργασίας των αιτήσεων, έτσι όπως υποβλήθηκαν προς την Πρυτανεία με το υπ' αριθμ. πρωτ. 16/7.2.2022 έγγραφο της ΕΗΔΕ, έχουν συμπεριληφθεί στο Παράρτημα Δ' του παρόντος απολογισμού.

1.4. Προστασία προσωπικών δεδομένων στην έρευνα

Η Επιτροπή εργάστηκε και, με την υποστήριξη του ΚΥΔ του ΠΑ.ΜΑΚ., ετοίμασε έναν οδηγό διαχείρισης και προστασίας δεδομένων που συλλέγονται για ερευνητικούς σκοπούς, ο οποίος απευθύνεται στο ερευνητικό προσωπικό και τους/τις φοιτητές/φοιτήτριες του Ιδρύματος των οποίων η έρευνα διενεργείται με συμμετοχή ανθρώπων και περιλαμβάνει συλλογή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Ο οδηγός διαβιβάστηκε στην Πρυτανεία και την Επιτροπή Ερευνών του Πανεπιστημίου, εγκρίθηκε ως κομμάτι της πολιτικής της προστασίας των δεδομένων του Πανεπιστημίου και έχει αναρτηθεί στον ιστότοπο και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης της ΕΗΔΕ.

Το κείμενο του Οδηγού έχει συμπεριληφθεί στο Παράρτημα Α' του παρόντος απολογισμού.

1.5. Συνεδριάσεις και διαδικασία υποβολής και αξιολόγησης αιτήσεων

Στις πληροφορίες που ακολουθούν παρουσιάζονται οι ποσοτικοί δείκτες απόδοσης, οι οποίοι προέρχονται από την επεξεργασία δεδομένων σχετικών με την υποβολή και αξιολόγηση των κατατεθειμένων αιτήσεων. Ειδικότερα, παρατίθενται οι πληροφορίες που εξάγονται από τη μέτρηση μίας σειράς παραμέτρων, που αφορούν τη λειτουργία της Επιτροπής Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας κατά την περίοδο αναφοράς (6.6.2019-5.6.2022).

1.5.1. Συνεδριάσεις

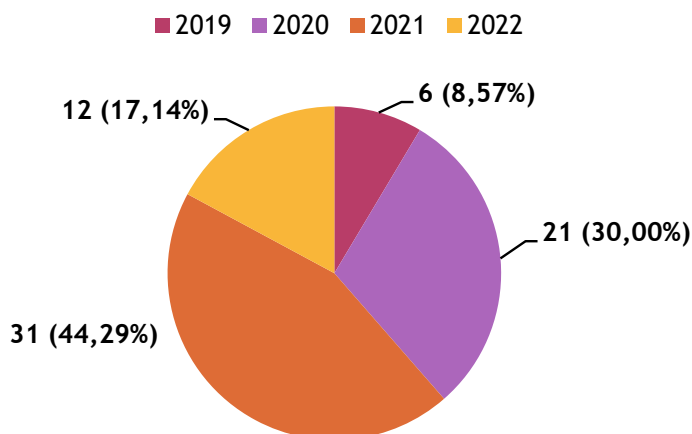
Πίνακας 1. Συνεδριάσεις

α/α	Ποσοτικός Δείκτης	Μονάδα μέτρησης	Τιμή
Δ1	Συνεδριάσεις	Αριθμός	70
Δ2	Θέματα Ημερησίας Διάταξης	Αριθμός	128
Δ2.1	Αιτήσεις για έγκριση ερευνητικού έργου	Αριθμός	72
Δ2.2	Άλλα θέματα	Αριθμός	56
Δ3	Εγκριτικές αποφάσεις ερευνητικού έργου	Αριθμός	64

Οι τιμές των ανωτέρω Δεικτών αναλύονται κατ' έτος λειτουργίας της Επιτροπής ως εξής:

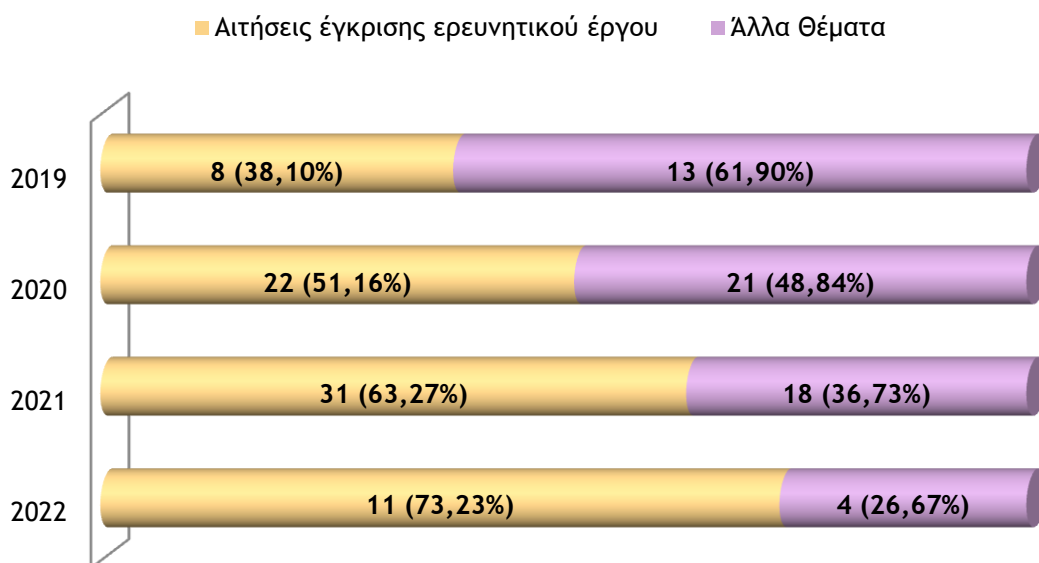
Δ1. Συνεδριάσεις

Συνεδριάσεις Ε.Η.Δ.Ε.

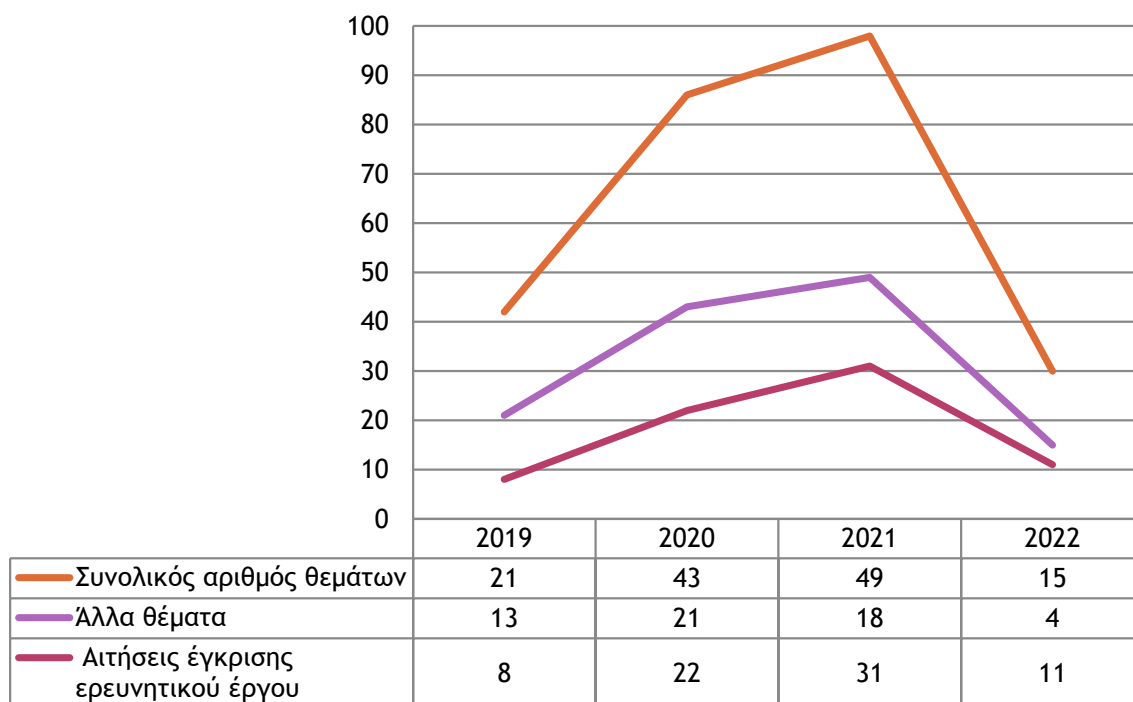
Δ2. Θέματα Ημερησίας Διάταξης

Θέματα Ημερησίας Διάταξης/Έτος

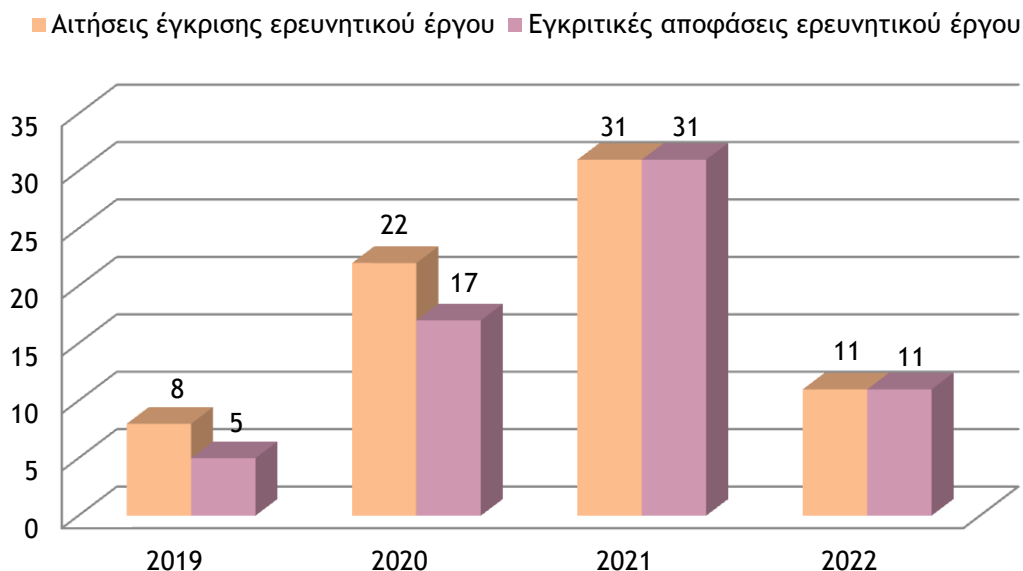
Δ2.1. & Δ2.2. Θέματα Ημερησίας Διάταξης - Αιτήσεις για έγκριση ερευνητικού έργου και άλλα θέματα

Θέματα Ημερησίας Διάταξης

Δ2.1. & Δ3. Αιτήσεις για έγκριση ερευνητικού έργου και Εγκριτικές Αποφάσεις ΕΗΔΕ

Αιτήσεις για έγκριση ερευνητικού έργου

1.5.2. Διαδικασία υποβολής αιτήσεων για έγκριση ερευνητικού έργου από την ΕΗΔΕ

Στην υποενότητα αυτή παρουσιάζονται οι ποσοτικοί δείκτες, οι οποίοι προέρχονται από την επεξεργασία δεδομένων, που εξάγονται από τη μέτρηση παραμέτρων σχετικών με τον αριθμό των αιτήσεων ανά Τμήμα, το είδος ερευνητικού έργου και το ακαδημαϊκό έτος, κατά την περίοδο αναφοράς (6.6.2019-5.6.2022).

Πίνακας 2. Διαδικασία υποβολής αίτησης

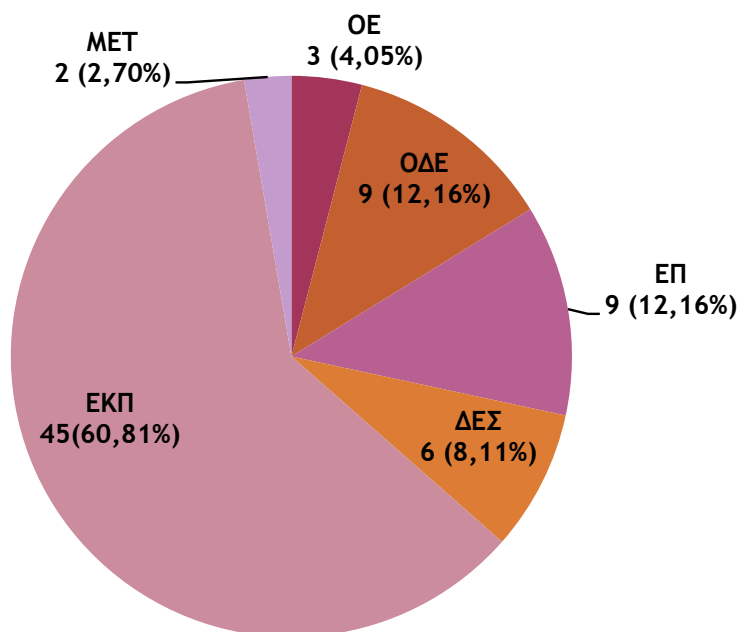
α/α	Ποσοτικός Δείκτης	Μονάδα μέτρησης	Τιμή
Δ4	Αιτήσεις/ Ακαδημαϊκό Τμήμα	Αριθμός	74*
Δ.4.1	Τμήμα Οικονομικών Επιστημών (ΟΕ)	Αριθμός	3
Δ4.2	Τμήμα Βαλκανικών, Σλαβικών & Ανατολικών Σπουδών (ΒΣΑΣ)	Αριθμός	0
Δ4.3	Τμήμα Οργάνωσης & Διοίκησης Επιχειρήσεων (ΟΔΕ)	Αριθμός	9
Δ4.4	Τμήμα Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής (ΛΧΡ)	Αριθμός	0
Δ4.5	Τμήμα Εφαρμοσμένης Πληροφορικής (ΕΠ)	Αριθμός	9
Δ4.6	Τμήμα Διεθνών & Ευρωπαϊκών Σπουδών (ΔΕΣ)	Αριθμός	6
Δ4.7	Τμήμα Εκπαιδευτικής & Κοινωνικής Πολιτικής (ΕΚΠ)	Αριθμός	45
Δ4.8	Τμήμα Μουσικής Επιστήμης & Τέχνης (ΜΕΤ)	Αριθμός	2
Δ5	Αιτήσεις/ Είδος ερευνητικού έργου προς αξιολόγηση		
Δ5.1	Ερευνητικό πρόγραμμα (ΕΛΚΕ)	Αριθμός	35
Δ5.2	Μεταδιδακτορική Έρευνα	Αριθμός	2
Δ5.3	Έρευνα για εκπόνηση Διδακτορικής Διατριβής	Αριθμός	19
Δ5.4	Διπλωματική Μεταπτυχιακή Εργασία	Αριθμός	12
Δ5.5	Πτυχιακή Εργασία	Αριθμός	2
Δ5.6	Άλλο είδος έρευνας	Αριθμός	4

* Συνολικός αριθμός αιτήσεων: 74. Στον δείκτη έχουν συμπεριληφθεί δύο (2) αιτήσεις των οποίων η εξέταση δεν ολοκληρώθηκε πριν τη σύνταξη του παρόντος απολογισμού.

Ειδικότερα:

Δ4. Υποβολή αιτήσεων ανά Ακαδημαϊκό Τμήμα

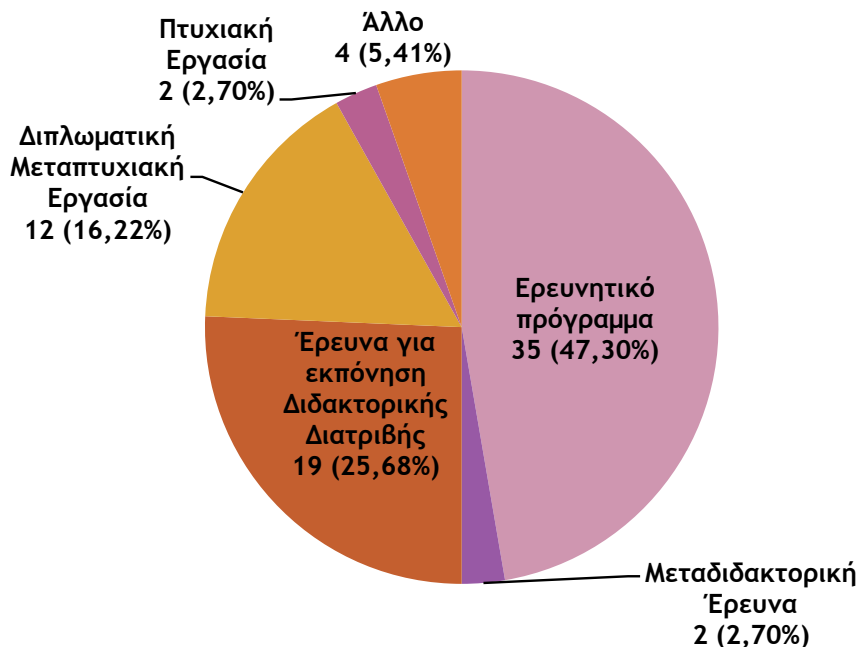
Αιτήσεις/Ακαδημαϊκό Τμήμα

Δ5. Υποβολή αιτήσεων ανά Είδος ερευνητικού έργου

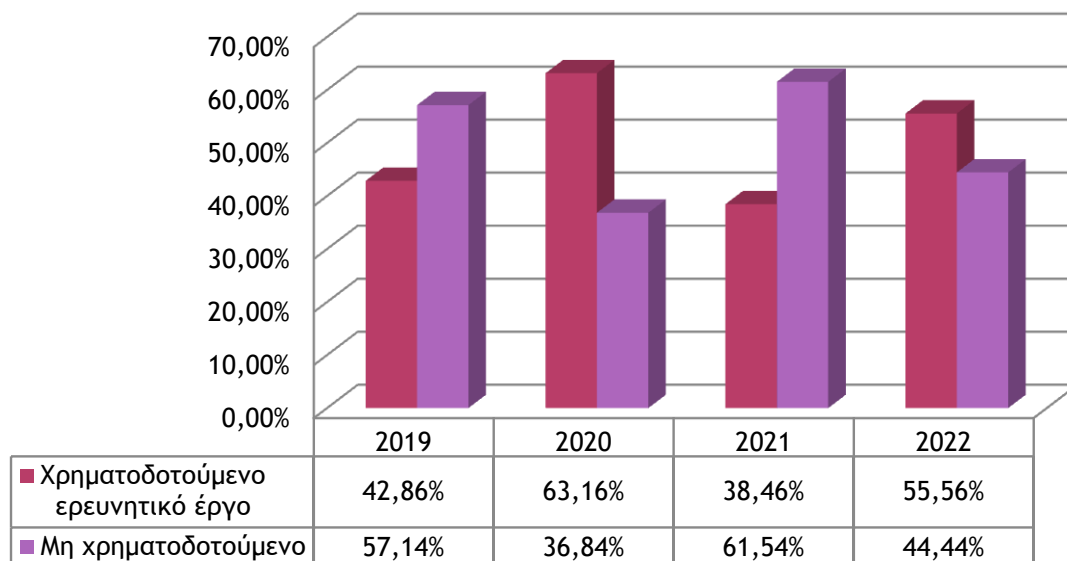
α.

Αιτήσεις/ Είδος Ερευνητικού Έργου

β.

Αιτήσεις / Είδος Ερευνητικού Έργου

Πίνακας 3. Αιτήσεις/ Είδος Ερευνητικού Έργου και Ακαδημαϊκό Τμήμα

	ΟΕ	ΒΣΑΣ	ΟΔΕ	ΛΧΡ	ΕΠ	ΔΕΣ	ΕΚΠ	ΜΕΤ	Σύνολο/ Είδος
Ερευνητικό πρόγραμμα	3 (4,05%)	0 (0,00%)	2 (2,70%)	0 (0,00%)	6 (8,11%)	5 (6,77%)	17 (22,97%)	2 (2,70%)	35 (47,30%)
Μεταδιδακτορική Έρευνα	0 (0,00%)	0 (0,00%)	1 (1,35%)	0 (0,00%)	1 (1,35%)	0 (0,00%)	0 (0,00%)	0 (0,00%)	2 (2,70%)
Έρευνα για εκπόνηση Διδακτορικής Διατριβής	0 (0,00%)	0 (0,00%)	1 (1,35%)	0 (0,00%)	2 (2,70%)	0 (0,00%)	16 (21,62%)	0 (0,00%)	19 (25,68%)
Διπλωματική Μεταπτυχιακή Εργασία	0 (0,00%)	0 (0,00%)	5 (6,77%)	0 (0,00%)	0 (0,00%)	0 (0,00%)	7 (9,46%)	0 (0,00%)	12 (16,22%)
Πτυχιακή Εργασία	0 (0,00%)	0 (0,00%)	0 (0,00%)	0 (0,00%)	0 (0,00%)	0 (0,00%)	2 (2,70%)	0 (0,00%)	2 (2,70%)
Άλλο	0 (0,00%)	0 (0,00%)	0 (0,00%)	0 (0,00%)	0 (0,00%)	1 (1,35%)	3 (4,05%)	0 (0,00%)	4 (5,40%)
Σύνολο/Τμήμα	3 (4,05%)	0 (0,00%)	9 (12,16%)	0 (0,00%)	9 (12,16%)	6 (8,11%)	45 (60,81)	2 (2,70%)	74 100,00%

1.5.3. Διαδικασία αξιολόγησης αιτήσεων για έγκριση ερευνητικού έργου από την ΕΗΔΕ

Στην υποενότητα αυτή παρουσιάζονται τα δεδομένα που σχετίζονται με την έκδοση εγκριτικής απόφασης και την ανάγκη υποβολής διευκρινίσεων ανά Τμήμα, είδος ερευνητικού έργου και ακαδημαϊκό έτος κατά την περίοδο αναφοράς (6.6.2019-5.6.2022).

Πίνακας 4. Ποσοτικοί δείκτες απόδοσης - Διαδικασία αξιολόγησης

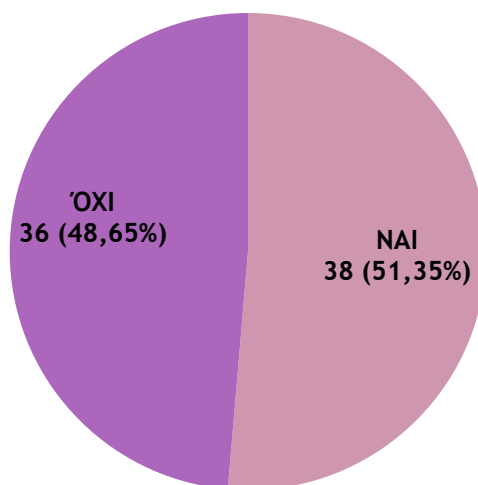
α/α	Ποσοτικός Δείκτης	Μονάδα μέτρησης	Τιμή
Δ6	Απαίτηση υποβολής διευκρινίσεων/ διορθώσεων	Αριθμός	38
Δ7	Διευκρινήσεις/ Ακαδημαϊκό Τμήμα		
Δ.7.1	Τμήμα Οικονομικών Επιστημών (ΟΕ)	Αριθμός	1
Δ7.2	Τμήμα Βαλκανικών, Σλαβικών & Ανατολικών Σπουδών (ΒΣΑΣ)	Αριθμός	0
Δ7.3	Τμήμα Οργάνωσης & Διοίκησης Επιχειρήσεων (ΟΔΕ)	Αριθμός	4
Δ7.4	Τμήμα Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής (ΛΧΡ)	Αριθμός	0
Δ7.5	Τμήμα Εφαρμοσμένης Πληροφορικής (ΕΠ)	Αριθμός	3
Δ7.6	Τμήμα Διεθνών & Ευρωπαϊκών Σπουδών (ΔΕΣ)	Αριθμός	1
Δ7.7	Τμήμα Εκπαιδευτικής & Κοινωνικής Πολιτικής (ΕΚΠ)	Αριθμός	27
Δ7.8	Τμήμα Μουσικής Επιστήμης & Τέχνης (ΜΕΤ)	Αριθμός	2
Δ8	Διευκρινήσεις/ Είδος ερευνητικού έργου		
Δ8.1	Ερευνητικό πρόγραμμα (ΕΛΚΕ)	Αριθμός	14
Δ8.2	Μεταδιδακτορική Έρευνα	Αριθμός	2
Δ8.3	Έρευνα για εκπόνηση Διδακτορικής Διατριβής	Αριθμός	14

Πίνακας 4. (συνέχεια)

α/α	Ποσοτικός Δείκτης	Μονάδα μέτρησης	Τιμή
Δ8.4	Διπλωματική Μεταπτυχιακή Εργασία	Αριθμός	6
Δ8.5	Πτυχιακή Εργασία	Αριθμός	1
Δ8.6	Άλλο είδος έρευνας	Αριθμός	1

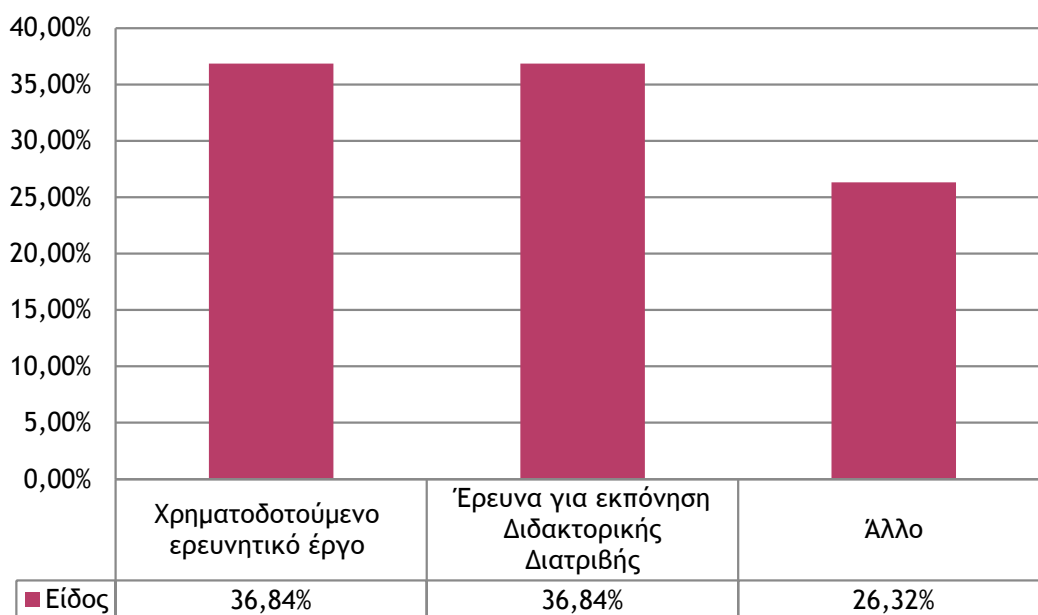
Δ6 Απαίτηση υποβολής διευκρινήσεων/ διορθώσεων

Ζητήθηκαν διευκρινήσεις ή διορθώσεις από την ΕΗΔΕ;

Δ8 Απαίτηση υποβολής διευκρινήσεων/ Είδος ερευνητικού έργου

Διευκρινήσεις ή διορθώσεις από την ΕΗΔΕ/Είδος αίτησης

Πίνακας 5. Διευκρινήσεις/ Είδος Ερευνητικού Έργου και Ακαδημαϊκό Τμήμα

	ΟΕ	ΒΣΑΣ	ΟΔΕ	ΛΧΡ	ΕΠ	ΔΕΣ	ΕΚΠ	ΜΕΤ	Σύνολο/ Είδος
Ερευνητικό πρόγραμμα	1 (2,63%)	0 (0,00%)	1 (2,63%)	0 (0,00%)	1 (2,63%)	1 (2,63%)	8 (21,05%)	2 (5,26)	14 (36,84%)
Μεταδιδακτορική Έρευνα	0 (0,00%)	0 (0,00%)	1 (2,63%)	0 (0,00%)	1 (2,63%)	0 (0,00%)	0 (0,00%)	0 (0,00%)	2 (5,26%)
Έρευνα για εκπόνηση Διδακτορικής Διατριβής	0 (0,00%)	0 (0,00%)	0 (0,00%)	0 (0,00%)	1 (2,63%)	0 (0,00%)	13 (34,21%)	0 (0)	14 (36,84%)
Διπλωματική Μεταπτυχιακή Εργασία	0 (0,00%)	0 (0,00%)	2 (5,26%)	0 (0,00%)	0 (0,00%)	0 (0,00%)	4 (10,53%)	0 (0)	6 (15,79%)
Πτυχιακή Εργασία	0 (0,00%)	0 (0,00%)	0 (0,00%)	0 (0,00%)	0 (0,00%)	0 (0,00%)	1 (2,63%)	0 (0)	1 (2,63%)
Άλλο	0 (0,00%)	0 (0,00%)	0 (0,00%)	0 (0,00%)	0 (0,00%)	0 (0,00%)	1 (2,63%)	0 (0)	1 (2,63%)
Σύνολο/Τμήμα	1 (2,63%)	0 (0,00%)	4 (10,53%)	0 (0,00%)	3 (7,89%)	1 (2,63%)	27 (71,05%)	2 (5,26%)	38 (100%)

2. Ενημερωτικές Εκδηλώσεις της Επιτροπής Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας

Στην ενότητα που ακολουθεί περιγράφονται οι πρωτοβουλίες, ενέργειες και δημόσιες δράσεις που ανέλαβε η Επιτροπή με στόχο την ενημέρωση της ερευνητικής κοινότητας, εντός και εκτός του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, για την εφαρμογή των αρχών της ηθικής και δεοντολογίας της έρευνας. Σε αυτές τις πρωτοβουλίες περιλαμβάνονται διαφορετικής μορφής ενέργειες με στοχευμένο περιεχόμενο και συγκεκριμένους ενημερωτικούς και εκπαιδευτικούς σκοπούς:

- Ημερίδες ενημέρωσης - Info Days (Αρ. 2)
- Ημέρα Ηθικής και Δεοντολογίας στην Έρευνα (Αρ. 3)
- Εκπαιδευτικό εργαστήριο βάσει πραγματικών σεναρίων στη διαδικασία υποβολής και αξιολόγησης των αιτήσεων (mock training) με αποδέκτες μέλη ΔΕΠ και υποψήφιους/ες διδάκτορες του Ιδρύματος (Αρ. 1)
- Εκπαιδευτικό σεμινάριο με αποδέκτες μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας - εγγεγραμμένους/ες χρήστες/ριες (προ- και μεταπτυχιακούς/ές φοιτητές/τριες και υποψ. διδάκτορες) της Βιβλιοθήκης (Αρ. 1)

Πίνακας 6. Ποσοτικοί δείκτες απόδοσης - Ενημερωτικές Εκδηλώσεις

α/α	Ποσοτικός Δείκτης	Μονάδα μέτρησης	Τιμή
Δ13	Εκδηλώσεις	Αριθμός	7
Δ13.1	Διαδικτυακές εκδηλώσεις	Αριθμός	5
Δ14	Ομιλητές	Αριθμός	40
Δ14.1	Ομιλητές Πανεπιστημίου Μακεδονίας	Αριθμός	30
Δ14.2	Ομιλητές από άλλους φορείς	Αριθμός	11
Δ15	Συμμετέχοντες	Αριθμός	407

2.1. Ημερίδες Ενημέρωσης - Info Days

2.1.1. Ενημερωτική Δράση - Info Day για την Ηθική και Δεοντολογία στην Έρευνα και για τα προγράμματα ERC (European Research Council - Frontier Research Grants)

Ημερίδα Ενημέρωσης - Info Day

**Ηθική και Δεοντολογία
στην Έρευνα &
το European Research Council
(ERC) – Frontier Research Grants**

Παρασκευή 11 Οκτωβρίου 2019, 09:30-14:00
Αίθουσα Συνεδρίων Πανεπιστημίου Μακεδονίας (1ος όροφος)

Επίσημος καλεσμένος ο **κος Ισίδωρος Καρατζάς**,
Επικεφαλής του Τομέα Ηθικής και Ερευνητικής Ακεραιότητας στη Γενική
Διεύθυνση Έρευνας και Καινοτομίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Θα χορηγηθεί βεβαίωση συμμετοχής

Επιτροπή Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας

Ειδικός Λογαριασμός Κονδυλίων Έρευνας

Ημερίδα Ενημέρωσης – Info Day
 Ηθική και Δεοντολογία στην Έρευνα και
 European Research Council (ERC) – Frontier Research Grants

Παρασκευή 11 Οκτωβρίου 2019, Αίθουσα Συνεδρίων Πανεπιστημίου
 Μακεδονίας, 9:30-14:00

Η ημερίδα αφιερώνεται στη μνήμη της Προέδρου της Επιτροπής Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, Καθηγήτριας Βασιλικής Καραβάκου

09:30-10:00	Προσέλευση/Εγγραφές
10:00-10:30	Χαιρετισμοί - Καθηγητής Στυλιανός Κατρανίδης, Πρύτανης Πανεπιστημίου Μακεδονίας - Καθηγητής Δημήτριος Χανδράκης, Αντιπρύτανης Έρευνας και Διά Βίου Εκπαίδευσης & Πρόεδρος της Επιτροπής Ερευνών και Διαχείρισης
10:30-10:45	Υπέρ του δέοντος: Σκέψεις για την επιστήμη, την έρευνα και την εκπαιδευτική πολιτική Καθηγήτρια Βασιλική Καραβάκου, Πρόεδρος Επιτροπής Ηθικής και Δεοντολογίας Πανεπιστημίου Μακεδονίας Αντί της ομιλίας της εκλιπούσης Προέδρου θα γίνει παρουσίαση της Ε.Η.Δ.Ε., από τους Επικ. Καθηγητές και Τακτικά Μέλη της Ε.Η.Δ.Ε., Ιωάννη Μάνο και Αγγελική Σαμαρά
10:45-11:15	Ερευνητική Ηθική και Ερευνητική Ακεραιότητα στο Horizon 2020 και Horizon Europe Ισίδωρος Καρατζάς, Επικεφαλής του Τομέα Ηθικής και Ερευνητικής Ακεραιότητας στην Γενική Διεύθυνση Έρευνας και Καινοτομίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής
11:15- 11:45	Ανοικτή Συζήτηση
11:45-12:15	Coffee Break
12:15-12:45	Δομή υποβαλλόμενης πρότασης, κριτήρια αξιολόγησης, συχνά λάθη και αδυναμίες Γιώργ Μαζιώτη, Εθνικό Κέντρο Τακτοποίησης (ΕΚΤ)
12:45-13:00	Διαχείριση θεμάτων ηθικής σε ερευνητικές προτάσεις Καθηγητής Ευθύμιος Ταμπούρης Πανεπιστημίου Μακεδονίας, Αξιολογητής θεμάτων Ηθικής στα Ευρωπαϊκά Προγράμματα
13:00-13:30	Η εμπειρία από τη διαδικασία υποβολής ERC πρότασης - Καθηγήτρια Βαλαμώτη Τάνια, Project: Identifying the food cultures of ancient Europe: an interdisciplinary investigation of plant ingredients, culinary transformation and evolution through time - PLANTCULT - Επικουρος Καθηγητής Κιουπκαολής Αλέξανδρος, Project: Refiguring the Common and the Political - HETEROPOLITICS
13:30-14:00	Ανοικτή Συζήτηση - Κλείσιμο ημερίδας

- <https://tinyurl.com/yliko-imeridas>

Το σύνολο του υλικού της Ημερίδας Ενημέρωσης έχει αναρτηθεί στην ιστοσελίδα της Επιτροπής: <https://www.uom.gr/ethics/hmerida-ehmeroshs-info-day-gia-thn-hthikh-kai-deontologia-sthn-ereyna-kai-gia-ta-programmata-erc-european-research-council-frontier-research-grants>.

2.1.2. Ενημερωτική Δράση - Info Day “Έρευνα και Προσωπικά Δεδομένα: Ζητήματα Ηθικής και Δεοντολογίας”

Ημερίδα Ενημέρωσης - Info Day

Έρευνα και Προσωπικά Δεδομένα: Ζητήματα Ηθικής και Δεοντολογίας

Παρασκευή 28/05/2021,
11:00-14:00

μέσω της πλατφόρμας Zoom

*Έρευνα και Προσωπικά Δεδομένα:
Ζητήματα Ηθικής και Δεοντολογίας*

**Παρασκευή 28 Μαΐου 2021,
Μέσω της πλατφόρμας zoom, 11:00-14:00**

11:00-11:30	Χαιρετισμοί Παρουσίαση λογότυπου της ΕΗΔΕ - Βράβευση δημιουργού
11:30-11:45	Ο ρόλος των ΕΗΔΕ στην υποστήριξη της έρευνας Τάκης Βιδάλης, Δρ. Ν., Επιστημονικός συνεργάτης Εθνικής Επιτροπής Βιοηθικής και Τεχνοηθικής, Εμπειρογνώμων ΕΕ, BioMedLex
11:45-12:15	Ερωτήσεις – Συζήτηση
12:15-12:45	Επεξεργασία προσωπικών δεδομένων στο πλαίσιο της επιστημονικής έρευνας Αθανάσιος Βασιλείου, Δικηγόρος, Τακτικό Μέλος της ΕΗΔΕ & Μαρία Μυλώση, Δικηγόρος - Δρ. Εφαρμοσμένης Πληροφορικής, Μεταδιδακτορική Ερευνήτρια, Αναπληρωματικό Μέλος της ΕΗΔΕ
12:45-13:15	Ερωτήσεις – Συζήτηση
13:15-13:30	Γενικός Κανονισμός για την Προστασία των Δεδομένων (ΓΚΠΔ) – Τεχνικά μέτρα για την προστασία των προσωπικών δεδομένων Εμμανουήλ Κοντάκης, Προϊστάμενος Τμήματος Στατιστικής, Μηχανοργάνωσης και Πληροφορικής & Νικόλαος Χορταριάς, Υπεύθυνος Προστασίας Δεδομένων (DPO)
13:30-14:00	Ερωτήσεις – Συζήτηση – Κλείσιμο Ενημερωτικής Δράσης

Το σύνολο του υλικού της Ημερίδας Ενημέρωσης έχει αναρτηθεί στην ιστοσελίδα της Επιτροπής: <https://www.uom.gr/ethics/enhmerotikh-drash-ereyna-kai-prosopika-dedomena-zhthmata-hthikhs-kai-deontologias-28-05-2021>.

2.2. Ημέρα Ηθικής και Δεοντολογίας στην Έρευνα

2.2.1. Ενημερωτική Δράση - Ημέρα Ηθικής και Δεοντολογίας στην Έρευνα 2020

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΗ ΔΡΑΣΗ

Ημέρα Ηθικής και Δεοντολογίας στην Έρευνα

Παρασκευή **24 Ιανουαρίου 2020**

09:30-14:00 | Αίθουσα Συνεδρίων Πανεπιστημίου Μακεδονίας (1ος όροφος)

Επίσημοι καλεσμένοι:

- **Ισίδωρος Καρατζάς**, *Επικεφαλής του Τομέα Ηθικής και Ερευνητικής Ακεραιότητας στην Γενική Διεύθυνση Έρευνας και Καινοτομίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής*
- Καθηγήτρια **Σταυρούλα Τσινόρεμα**, *Πρόεδρος Επιτροπής Ηθικής και Δεοντολογίας Πανεπιστημίου Κρήτης.*

Θα χορηγηθεί βεβαίωση συμμετοχής
κατόπιν αποστολής e-mail στο ethics@uom.edu.gr

Επιτροπή Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας

Ειδικός Λογαριασμός Κονδυλίων Έρευνας

Η Ενημερωτική Δράση έχει χρηματοδοτηθεί από τον Ειδικό Λογαριασμό Κονδυλίων Έρευνας (ΕΛΚΕ) του Πανεπιστημίου Μακεδονίας

Επιτροπή Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας

Ειδικός Λογαριασμός Κονδυλίων Έρευνας

Ημέρα Ηθικής και Δεοντολογίας στην Έρευνα

**Παρασκευή 24 Ιανουαρίου 2020,
Αίθουσα Συνεδρίων Πανεπιστημίου Μακεδονίας, 9:30-14:00**

09:30-10:00	Προσέλευση/Έγγραφες
10:00-10:30	Χαιρετισμοί - Καθηγητής Στυλιανός Κατρανίδης, Πρύτανης Πανεπιστημίου Μακεδονίας - Καθηγητής Δημήτριος Χανδράκης, Αντιπρύτανης Έρευνας και Διά Βίου Εκπαίδευσης & Πρόεδρος της Επιτροπής Ερευνών και Διαχείρισης Πανεπιστημίου Μακεδονίας - Επίκουρος Καθηγητής Ιωάννης Μάνος, Πρόεδρος Επιτροπής Ηθικής και Δεοντολογίας Πανεπιστημίου Μακεδονίας
Ενότητα Α: Επιστημονική Ακεραιότητα και Ηθική και Δεοντολογία στην Έρευνα	
10:30-11:00	Από τη θεωρία στην πράξη: Η επιστημονική κοινότητα και η κοινή ευθύνη Ισιδωρος Καρατζάς, Επικεφαλής του Τομέα Ηθικής και Ερευνητικής Ακεραιότητας στην Γενική Διεύθυνση Έρευνας και Καινοτομίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής
11:00-11:30	Ηθικές και κοινωνικές διαστάσεις της επιστημονικής έρευνας. Αρχές και θεσμοί Καθηγήτρια Σταυρούλα Τσιφόρεμα, Πρόεδρος Επιτροπής Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας Πανεπιστημίου Κρήτης
11:30-12:00	<i>Ανοικτή Συζήτηση</i>
12:00-12:30	<i>Coffee Break</i>
Ενότητα Β: Ερευνητικά Πρωτόκολλα, Κανόνες Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας και ο Ρόλος των Ε.Η.Δ.Ε.	
12:30-13:00	Ζητήματα αυτο-αξιολόγησης και αξιολόγησης ερευνητικών προτάσεων Καθηγητής Ευθύμιος Ταμπούρης Πανεπιστημίου Μακεδονίας, Αξιολογητής θεμάτων Ηθικής στα Ευρωπαϊκά Προγράμματα
13:00-13:15	Η έρευνα στις κοινωνικά ευπαθείς ομάδες: τί πρέπει να γνωρίζει ο ερευνητής Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Λευκοθέα Καρτασιδου & Επίκουρη Καθηγήτρια Δόξα Παπακωνσταντίνου, Τμήμα Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής Πανεπιστημίου Μακεδονίας
13:15-13:30	Επιστημονική έρευνα και Προσωπικά Δεδομένα Καθηγήτρια Ευγενία Αλεξανδροπούλου, Αντιπρύτανης Οικονομικών, Προγραμματισμού και Ανάπτυξης Πανεπιστημίου Μακεδονίας
13:30-14:00	<i>Ανοικτή Συζήτηση – Κλείσιμο Ενημερωτικής Δράσης</i>

Το σύνολο του υλικού της Ημερίδας Ενημέρωσης έχει αναρτηθεί στην ιστοσελίδα της Επιτροπής: <https://www.uom.gr/ethics/enhmerotikh-drash-hmera-hthikhs-kai-deontologias-sthn-ereyna>.

2.2.2. Ενημερωτική Δράση - Ημέρα για την Ηθική και τη Δεοντολογία στην Έρευνα 2021

Ημέρα για την Ηθική και τη
Δεοντολογία στην Έρευνα:
Γνωρίζοντας την Επιτροπή Ηθικής
και Δεοντολογίας της
Έρευνας (ΕΗΔΕ) του ΠΑΜΑΚ

Παρασκευή 29/01/2021,
11:00-13:00

μέσω της πλατφόρμας Zoom

Επιτροπή Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας

*Ημέρα για την Ηθική και τη Δεοντολογία στην Έρευνα:
Γνωρίζοντας την Επιτροπή Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας (ΕΗΔΕ) του ΠΛΑΜΑΚ*

Παρασκευή 29 Ιανουαρίου 2021,
Μέσω της πλατφόρμας zoom, 11:00-13:00

11:00-11:10	Χαιρετισμοί
<i>Ενότητα Α: Γιατί με αφορά η ηθική και η δεοντολογία στην έρευνα;</i>	
11:10-11:25	Επιστημονική έρευνα και αρχές ηθικής και δεοντολογίας - Η ΕΗΔΕ του Πανεπιστημίου Μακεδονίας Αναπληρωτής Καθηγητής Ιωάννης Μάνος, Πρόεδρος ΕΗΔΕ & Αναπληρωτής Καθηγητής Ιωάννης Παπαδόπουλος, Αντιπρόεδρος ΕΗΔΕ
11:25-11:40	Ζητήματα ηθικής στην έρευνα και παραδείγματα ανά Ακαδημαϊκό Τμήμα του Πανεπιστημίου Μακεδονίας Καθηγητής Ευθύμιος Ταμπούρης, Τακτικό Μέλος της ΕΗΔΕ & Μαρία Μυλώση, Δικηγόρος - Δρ. Εφαρμοσμένης Πληροφορικής, Μεταδιδακτορική Ερευνήτρια, Αναπληρωματικό Μέλος της ΕΗΔΕ
11:40- 12:00	<i>Ερωτήσεις – Συζήτηση</i>
<i>Ενότητα Β: Πότε υποβάλλω αίτηση στην ΕΗΔΕ και πώς;</i>	
12:00-12:15	Η διαδικασία υποβολής αίτησης Επίκουρη Καθηγήτρια Αγγελική Σαμαρά, Τακτικό Μέλος της ΕΗΔΕ
12:15-12:30	Τα έντυπα της Επιτροπής Αθανάσιος Βασιλείου, Δικηγόρος, Τακτικό Μέλος της ΕΗΔΕ
12:30-12:40	Η ιστοσελίδα της ΕΗΔΕ ως κόμβος πληροφόρησης Βαρβάρα Βάμβουρα, Οικονομολόγος, Αναπληρώτρια Γραμματέας της ΕΗΔΕ
12:40-13:00	<i>Ερωτήσεις – Συζήτηση – Κλείσιμο Ενημερωτικής Δράσης</i>

Το σύνολο του υλικού της Ημερίδας Ενημέρωσης έχει αναρτηθεί στην ιστοσελίδα της Επιτροπής: <https://www.uom.gr/ethics/enhmerotikh-drash-hmera-gia-thn-hthikh-kai-th-deontologia-sthn-ereyna-29-01-2021>.

2.2.3. Ενημερωτική Δράση - Ημέρα για την Ηθική και Δεοντολογία στην Έρευνα 2022

Ημέρα για την Ηθική και τη
Δεοντολογία στην Έρευνα:
Εφαρμογές των αρχών της ηθικής και
δεοντολογίας στην επιστημονική
έρευνα

Παρασκευή 28/01/2022,
10:00-13:00

μέσω της πλατφόρμας Zoom

Πρόγραμμα Εκδήλωσης

10:00-10:30 Χαιρετισμοί

ΜΕΡΟΣ Α'

10:30-10:50 Πλήρης ενημέρωση, ελεύθερη συμμετοχή στην έρευνα:
Προβληματισμοί στο πεδίο

Βασιλική Πετούση, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια
Διευθύντρια Κέντρου Μελετών για το Κοινωνικό Φύλο
Τμήμα Κοινωνιολογίας, Πανεπιστήμιο Κρήτης
Μέλος ΕΗΔΕ, Πανεπιστήμιο Κρήτης

10:50-11:10 Κοινωνική εγκυρότητα και ηθικές αρχές στο πεδίο της
ειδικής αγωγής

Λευκόθεα Καρτασίδου, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια
Τμήμα Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής,
Πανεπιστήμιο Μακεδονίας
Αναπληρωματικό Μέλος ΕΗΔΕ, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας

11:10-11:30 Ερωτήσεις – Συζήτηση

11:30-11:50 Διάλειμμα

ΜΕΡΟΣ Β'

11:50-12:10 Προσωπικά δεδομένα και κοινωνική έρευνα: η
αρχαιοθέτηση και αξιοποίηση προφορικών μαρτυριών

Ρίκη Βαν Μπούσχοτεν, Ομότιμη Καθηγήτρια Κοινωνικής
Ανθρωπολογίας και Προφορικής Ιστορίας
Τμήμα Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Κοινωνικής
Ανθρωπολογίας, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας
Πρόεδρος Ένωσης Προφορικής Ιστορίας

12:10-12:30 Γράφοντας εθνογραφίες ευαίσθητων δεδομένων

Ειρήνη Παπαδάκη, Μεταδιδακτορική ερευνήτρια, Τμήμα
Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας, Πανεπιστήμιο
Αιγαίου

Ακαδημαϊκή Υπότροφος, Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας,
ΑΠΘ

12:30-13:00 Ερωτήσεις – Συζήτηση – Κλείσιμο Ενημερωτικής Δράσης

Τα βίντεο και οι παρουσιάσεις των συμμετεχουσών ομιλητριών έχουν αναρτηθεί στην ιστοσελίδα της Επιτροπής:

<https://www.uom.gr/ethics/enhmerotikh-drash-hmera-gia-thn-hthikh-kai-th-deontologia-sthn-ereyna-28-01-2022>.

2.3. Εκπαιδευτικό εργαστήριο

Η Επιτροπή διοργάνωσε κατά το ακαδημαϊκό έτος 2020-2021 (23/11/2020) Διαδικτυακό "Εργαστήριο για ζητήματα ηθικής και δεοντολογίας στην έρευνα". Στο εργαστήριο αυτό συμμετείχαν μέλη ΔΕΠ και υποψήφιοι διδάκτορες και εκπαιδεύτηκαν, βάσει πραγματικών σεναρίων, στη διαδικασία υποβολής και αξιολόγησης των αιτήσεων.

Συνολικός αριθμός εκπαιδευομένων: 17

Επιτροπή Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας

Διαδικτυακό "Εργαστήριο για ζητήματα ηθικής και δεοντολογίας στην έρευνα"
Δευτέρα, 23/11/2020, 9:30-14:30

Πρόγραμμα

<i>Μέρος Α'</i>	
09:30-10:45	- Καλωσόρισμα - Στόχοι του Εργαστηρίου - Οδηγίες για την εκπαίδευση (Μάνος-Καρατζάς). - Η διαδικασία αξιολόγησης των αιτήσεων από την ΕΗΔΕ: Α) Αρχές ΗΔΕ-Περιγραφή της διαδικασίας και των εντύπων- Ζητήματα προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (Παλαδόπουλος/Μάνος/Βασιλείου). Β) Τί πρέπει να ελέγχουν οι εισηγητές/τριες – κριτήρια αξιολόγησης, έγκρισης, παροχής διευκρινίσεων ή απόρριψης αιτήσεων (Ταμπούρης/Πρώϊου).
<i>Μέρος Β'</i>	
10:45-12:15	- Χωρισμός σε ομάδες-ανάθεση μιας πρότασης σε κάθε ομάδα. - Ανάγνωση <i>ατομικά</i> της πρότασης, επισήμανση και καταγραφή των προβληματικών σημείων, σύνταξη ατομικής εισήγησης σε μορφή bullets με σχόλια, παρατηρήσεις, ελλείψεις προς τον/την αιτούντα/αιτούσα (30'). - Συζήτηση και σύνταξη, εντός ομάδας, της αξιολόγησης (σε μορφή κειμένου ή bullets), η οποία πρέπει να αποσταλεί στην ΕΗΔΕ προς συζήτηση και έγκριση (60').
12:15-12:30	<i>Διάλειμμα</i>
<i>Μέρος Γ'</i>	
12:30-14:30	<i>A.</i> - Παρουσίαση της αξιολόγησης ανά ομάδα (10'). - Ερωτήσεις – Συζήτηση για κάθε αίτηση (10'). <i>B.</i> - Αναστοχασμός πάνω στα διάφορα στάδια της διαδικασίας. - Προσδιορισμός προκλήσεων για περαιτέρω εργασία. - Επισημάνσεις για τροποποίηση και βελτιώσεις. Ολοκλήρωση εκπαίδευσης.

2.4. Εκπαιδευτικό σεμινάριο για την Ηθική και Δεοντολογία στην Έρευνα

Η Επιτροπή διοργάνωσε κατά το ακαδημαϊκό έτος 2021-2022 (6/4/2022) Διαδικτυακό Εκπαιδευτικό Σεμινάριο με τίτλο «Αρχές ηθικής και δεοντολογίας στην επιστημονική έρευνα: Μία εισαγωγή», μέσω της Βιβλιοθήκης του Ιδρύματος. Στο σεμινάριο συμμετείχαν μπορούσαν να συμμετάσχουν οι εγγεγραμμένοι/ες χρήστες/τριες των υπηρεσιών της Βιβλιοθήκης.

Περιγραφή του Σεμιναρίου:

Το παρόν εκπαιδευτικό σεμινάριο αποτελεί μία εισαγωγή στις αρχές της ηθικής και της δεοντολογίας της έρευνας (εφεξής Α.Η. & Δ.Ε.). Στόχος του είναι να αναδείξει τη σχέση των αρχών αυτών με τις ερευνητικές πρακτικές καθώς και τη σημασία τους για την παραγωγή αξιόπιστης επιστημονικής γνώσης.

Με έμφαση στα επιστημονικά πεδία που θεραπεύονται στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας θα γίνει αναφορά στην ερευνητική δραστηριότητα που εκπονείται με τη συμμετοχή ανθρώπων και περιλαμβάνει τη συλλογή και επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και τα θέματα συγκατάθεσης και ενημέρωσης των υποκειμένων, καθώς και σε όποιες άλλες πτυχές της έρευνας συνδέονται με καλές πρακτικές σχετικά με την εφαρμογή των Α.Η. & Δ.Ε..

Τέλος, θα γίνει αναφορά στην Επιτροπή Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας (Ε.Η.Δ.Ε.) του ΠΑ.ΜΑΚ. ως του ιδρυματικού θεσμού, ο οποίος είναι επιφορτισμένος με την αξιολόγηση αιτήσεων για έρευνα και την εφαρμογή των Α.Η. & Δ.Ε. Θα παρουσιαστεί συνοπτικά η λειτουργία, τα έντυπα και η ιστοσελίδα της Επιτροπής. Οι ενότητες του σεμιναρίου περιλαμβάνουν τις ακόλουθες θεματικές:

- A. Η σημασία της γνώσης και η αναγκαιότητα εφαρμογής των Α.Η. & Δ.Ε. στην επιστημονική έρευνα.
- B. Η ερευνητική δραστηριότητα στο ΠΑ.ΜΑΚ. και οι Α.Η. & Δ.Ε.
- Γ. Ζητήματα προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα

Δ. Η Επιτροπή Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας (Ε.Η.Δ.Ε.) του ΠΑ.ΜΑΚ.

Λέξεις κλειδιά:

Έρευνα, μέθοδοι, πεδία, συλλογή πληροφοριών, προσωπικά δεδομένα, δεοντολογικά ζητήματα, υποβολή και αξιολόγηση ερευνητικών αιτήσεων

Στόχοι:

Μετά την παρακολούθηση του σεμιναρίου ο/η εκπαιδευόμενος/η αναμένεται να:

- Κατανοεί τη σχέση των Α.Η.Δ.Ε. με την επιστημονική έρευνα
- Γνωρίζει την εφαρμογή των Α.Η.Δ.Ε. στην έρευνα
- Να αντιλαμβάνεται την έννοια των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και τους τρόπους με τους οποίους η επιστημονική έρευνα καλείται να τα διαχειριστεί
- Γνωρίζει το ρόλο και τη λειτουργία της Ε.Η.Δ.Ε.

Τα βίντεο και οι παρουσιάσεις έχουν αναρτηθεί στην ιστοσελίδα της Επιτροπής: <https://www.uom.gr/ethics/ekpaideytiko-seminario-ths-bibliothkhs-toy-panepisthmioy-makedonias-se-synergasia-me-thn-e-h-d-e-pa-mak-arxes-hthikhs-kai-deontologias-sthn-episthmonikh-ereyna-mia-eisagogh-6-4-2022>.

3. Δικτύωση και συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και άλλες ΕΗΔΕ

3.1. 1^η Συνάντηση Εργασίας (23/1/2020)

Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2019-20 (23/1/2020), διοργανώθηκε συνάντηση εργασίας στην οποία συμμετείχαν μέλη της Επιτροπής και οι:

- Ισίδωρος Καρατζάς, Επικεφαλής του Τομέα Ηθικής και Ερευνητικής Ακεραιότητας στην Γενική Διεύθυνση Έρευνας και Καινοτομίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.
- Σταυρούλα Τσινόρεμα, Καθηγήτρια Πρόεδρος Επιτροπής Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας Πανεπιστημίου Κρήτης.

Η ατζέντα της εν λόγω συνάντησης περιελάμβανε θέματα αναφορικά με τις:

- α) Αρχές λειτουργίας της Επιτροπής.
- β) Πτυχές της διαδικασίας αξιολόγησης των ερευνητικών πρωτοκόλλων.
- γ) Ενέργειες και δράσεις με στόχο την ενίσχυση του επιμορφωτικού και συμβουλευτικού ρόλου και τη δημιουργία τεχνογνωσίας για την εφαρμογή των αρχών ΗΔΕ στις ερευνητικές προτάσεις.

3.2. 2^η Συνάντηση Εργασίας (2/10/2020)

Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2020-21 (2/10/2020), η Επιτροπή Ηθικής και Δεοντολογίας στην Έρευνα ανέλαβε την πρωτοβουλία της διοργάνωσης μίας Συνάντησης Εργασίας ΕΗΔΕ όμορων Πανεπιστημιακών Ιδρυμάτων με στόχο τη συζήτηση και ανταλλαγή απόψεων για τα ζητήματα που ανακύπτουν κατά τη λειτουργία των Επιτροπών. Οι ΕΗΔΕ που συμμετείχαν στη Συνάντηση (Πρόεδροι, Μέλη και Γραμματείς) ήταν:

- Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης,
- Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης,
- Διεθνές Πανεπιστήμιο Ελλάδος,
- Πανεπιστήμιο Αιγαίου,
- Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας,
- Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

Η Επιτροπή Ηθικής και Δεοντολογίας
της Έρευνας του Πανεπιστημίου
Μακεδονίας
σας προσκαλεί στη
Διαδικτυακή Συνάντηση Εργασίας
που θα πραγματοποιηθεί την

Παρασκευή 02.10.2020
10:00π.μ. - 14:00μ.μ.

μέσω της ψηφιακής πλατφόρμας
ZOOM

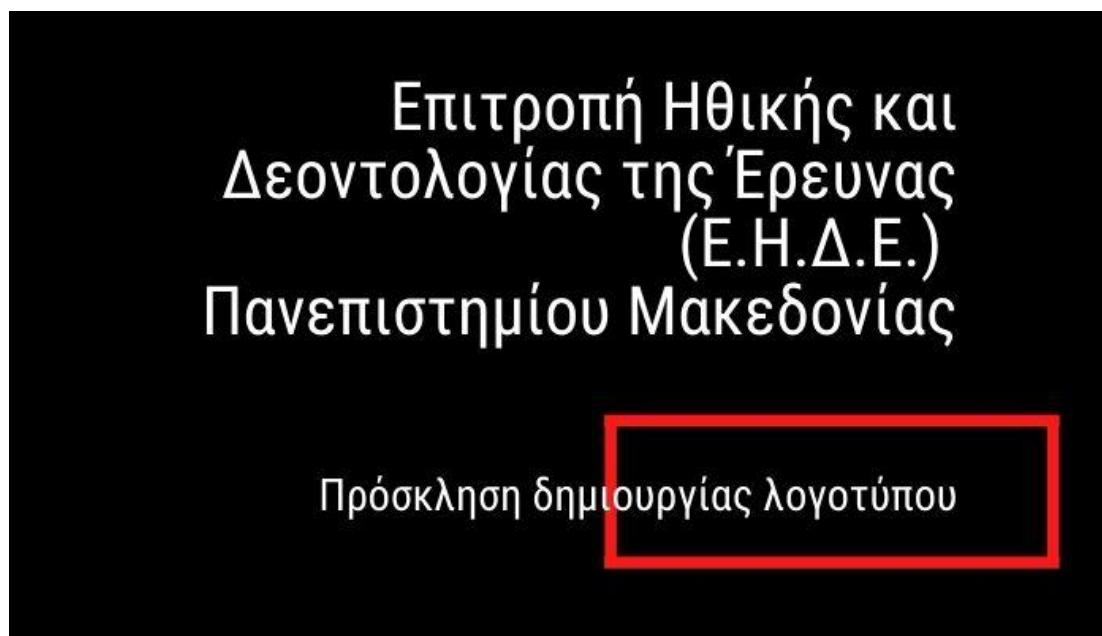
**Διαδικτυακή Συνάντησης Εργασίας
Παρασκευή 2 Οκτωβρίου 2020, 10:00-13:30**

Ατζέντα

Ωρα	Θέμα
10:00-10:30	Χαιρετισμοί
10:30-11:00	Κατηγορίες ερευνητικών έργων
11:00-11:30	Η διαδικασία της γνωμοδότησης (από την υποχρέωση υποβολής αίτησης έως τη λήψη και κοινοποίηση της απόφασης της Ε.Η.Δ.Ε.)
11:30-12:00	Έντυπα
12:00-12:30	Προσωπικά δεδομένα, συμμόρφωση με τη νομοθεσία και πρακτικές προστασίας.
12:30-13:00	Επιπτώσεις της πανδημίας στην ερευνητική διαδικασία και σε ζητήματα ηθικής και δεοντολογίας της έρευνας
13:00-13:30	Η ιστοσελίδα της Ε.Η.Δ.Ε. ως εργαλείο ενημέρωσης
13:30-14:00	Δράσεις για την εκπαίδευση και επιμόρφωση της ερευνητικής κοινότητας κάθε Πανεπιστημίου

4. Δράσεις ορατότητας της Επιτροπής

4.1. Δημιουργία λογοτύπου

Η Επιτροπή Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας του Πανεπιστημίου Μακεδονίας προσκάλεσε τον Δεκέμβριο του 2020 τις/τους ενδιαφερόμενες/νους, επαγγελματίες ή ερασιτέχνες, δημιουργούς να υποβάλουν την πρότασή τους για τον σχεδιασμό/δημιουργία του λογότυπου της Επιτροπής.

Στην εν λόγω Πρόσκληση αναφέρονταν ρητά ότι ο λογότυπος, που θα χρησιμοποιείται σε κάθε είδους επικοινωνία της Επιτροπής Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, μεταξύ άλλων, σε όλα τα έντυπα, την επίσημη ιστοσελίδα και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, θα έπρεπε να είναι σύμφωνος με τον σκοπό της Επιτροπής, δηλαδή, *"να παρέχει σε ηθικό και δεοντολογικό επίπεδο εγγύηση αξιοπιστίας των ερευνητικών έργων που διεξάγονται στα Α.Ε.Ι. και στους ερευνητικούς φορείς [, καθώς επίσης να ελέγχει] αν ένα ερευνητικό έργο διενεργείται με σεβασμό στην αξία των ανθρώπινων όντων, στην αυτονομία των προσώπων που συμμετέχουν, στην ιδιωτική ζωή και τα προσωπικά τους δεδομένα, καθώς και στο φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον"*.

Το σχεδιαστικό υλικό που θα χρησιμοποιηθεί πρέπει να είναι πρωτότυπο, «ελεύθερο δικαιωμάτων» ή να έχει χρησιμοποιηθεί μετά από σχετική άδεια.

Η Πρόσκληση αναρτήθηκε στην ιστοσελίδα της ΕΗΔΕ και την κεντρική ιστοσελίδα του Ιδρύματος, ενώ προωθήκε στο σύνολο των προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητών, μέσω των Γραμματειών, και στην Ένωση Γραφιστών Ελλάδος (info@ggda.gr).

Η πρόσκληση αυτή απέβει άγονη. καθώς η Επιτροπή Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας (ΕΗΔΕ) του Πανεπιστημίου Μακεδονίας στην υπ' αριθμ. 11/21-1-2021 Συνεδρίασή της (Θέμα 1ο) αποφάσισε:

α) να μην υιοθετήσει καμία από τις υποβληθείσες προτάσεις για τη δημιουργία λογότυπου της Επιτροπής, σύμφωνα με την από 1/12/2020 σχετική Ανοικτή Πρόσκληση (<https://www.uom.gr/9136-anoikth-prosklhsh-yrobolhs-protaseon-gia-th-dhmioyrgia-toy-logotyroy-ths-epitrophs-hthikhs-kai-deontologias-ths-ereynas-toy-panepisthmioy-makedonias>), κρίνοντας ότι δεν αναδεικνύουν τον ρόλο και τη λειτουργία της Επιτροπής,

β) να προχωρήσει σε επανάληψη της διαδικασίας, με νέα Πρόσκληση που θα ανακοινωθεί στην ιστοσελίδα της ΕΗΔΕ το επόμενο χρονικό διάστημα.

Πράγματι, η Πρόσκληση επαναλήφθηκε τον Φεβρουάριο του 2021, με την προσθήκη περαιτέρω εξηγήσεων αναφορικά με τη μορφή των προτάσεων ως εξής:

Συνιστάται στους/στις υποψήφιους/ες δημιουργούς να αποφύγουν τη χρήση συμβόλων σχετικών με τη δικαιοσύνη (ζυγαριές, σφυρί δικαστή, κτλ.). Μία τέτοια επιλογή δε συνάδει με τον ρόλο και τη λειτουργία της Επιτροπής, ο οποίος συνδέεται με τη διεξαγωγή της επιστημονικής έρευνας και την εφαρμογή ηθικών και δεοντολογικών αρχών από ερευνητές/τριες κατά την ερευνητική πρακτική.

Λέξεις-κλειδιά: ηθική, έρευνα, ερευνητική εργασία, ερευνητές/τριες, πανεπιστήμιο, έγκριση (thecheckmark), μεγεθυντικός φακός, Η/Υ, ποντίκι Η/Υ, οθόνη Η/Υ, οδοδείκτες, κατασκευή τύπου jenga.

Επιτροπή Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας (Ε.Η.Δ.Ε.) Πανεπιστημίου Μακεδονίας

Πρόσκληση δημιουργίας λογοτύπου v.2

Η διαδικασία αυτή ολοκληρώθηκε με την επιλογή της πρότασης που υποβλήθηκε από τον κ. Αντώνιο Πρίντεζη, φοιτητή του Τμήματος Εφαρμοσμένης Πληροφορικής του Πανεπιστημίου Μακεδονίας.

Οι σχετικές αναρτήσεις στην ιστοσελίδα της Επιτροπής είναι:

- <https://www.uom.gr/9136-anoikth-prosklhsh-ybolhs-protaseon-gia-th-dhmioyrgia-toy-logotypoy-ths-epitrophs-hthikhs-kai-deontologias-ths-ereynas-toy-panepisthmioy-makedonias>
- <https://www.uom.gr/9433-anoikth-prosklhsh-ybolhs-protaseon-gia-th-dhmioyrgia-toy-logotypoy-ths-epitrophs-hthikhs-kai-deontologias-ths-ereynas-toy-panepisthmioy-makedonias>

Η βράβευση του κ. Πρίντεζη πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο της Ενημερωτικής Δράσης - Έρευνα και Προσωπικά Δεδομένα: Ζητήματα Ηθικής και Δεοντολογίας στις 28/05/2021. Ο δημιουργός έλαβε Εύφημο μνεία, καθώς η Επιτροπή έκρινε ότι η πρότασή του αποτυπώνει με τον καλύτερο τρόπο το σκοπό της Επιτροπής, δηλαδή,

"να παρέχει σε ηθικό και δεοντολογικό επίπεδο εγγύηση αξιοπιστίας των ερευνητικών έργων που διεξάγονται στα Α.Ε.Ι. και στους ερευνητικούς φορείς [, καθώς επίσης να ελέγχει] αν ένα ερευνητικό έργο διενεργείται με σεβασμό στην αξία των ανθρώπινων όντων, στην αυτονομία των προσώπων που συμμετέχουν, στην ιδιωτική ζωή και τα προσωπικά τους δεδομένα, καθώς και στο φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον".

Θεσσαλονίκη, 28/5/2021

ΕΥΦΗΜΟΣ ΜΝΕΙΑ

ΣΤΟΝ ΦΟΙΤΗΤΗ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

ΑΝΤΩΝΙΟ ΠΡΙΝΤΕΖΗ

Για την εξαιρετική επίδοση που σημείωσε στο πλαίσιο της Ανοικτής Πρόσκλησης για τον σχεδιασμό του λογότυπου της Επιτροπής Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας του Πανεπιστημίου Μακεδονίας και την ανάδειξη του λογότυπου, που υπέβαλε,

ως του λογότυπου που αποτυπώνει με τον καλύτερο τρόπο το σκοπό της Επιτροπής, δηλαδή, "να παρέχει σε ηθικό και δεοντολογικό επίπεδο εγγύηση αξιοπιστίας των ερευνητικών έργων που διεξάγονται στα Α.Ε.Ι. και στους ερευνητικούς φορείς [, καθώς επίσης να ελέγχει] αν ένα ερευνητικό έργο διενεργείται με σεβασμό στην αξία των ανθρώπινων όντων, στην αυτονομία των προσώπων που συμμετέχουν, στην ιδιωτική ζωή και τα προσωπικά τους δεδομένα, καθώς και στο φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον"

Ο Πρόεδρος της
Επιτροπής Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας

Αναπληρωτής Καθηγητής Ιωάννης Μάνος

Ο Αντιπρόεδρος της
Επιτροπής Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας

Αναπληρωτής Καθηγητής Ιωάννης Παπαδόπουλος

4.2. Ιστοσελίδα και Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης

4.2.1. Η Ιστοσελίδα της Επιτροπής

Η ιστοσελίδα <https://www.uom.gr/ethics/> επιλέχθηκε εξ αρχής ως βασικό σημείο πληροφόρησης της ακαδημαϊκής κοινότητας αναφορικά με το σκοπό και τη δράση της Επιτροπής αλλά και τη διαδικασία υποβολής αιτήσεων.

Οι παρεχόμενες πληροφορίες κατευθύνουν όσες/ους εκπονούν επιστημονική έρευνα και καλούνται να καταθέσουν αιτήσεις προς την Ε.Η.Δ.Ε.. Παράλληλα ενημερώνουν σχετικά με τη διαδικασία αξιολόγησης ερευνητικών προτάσεων και την ισχύουσα εθνική, ευρωπαϊκή και διεθνή νομοθεσία σε ζητήματα ηθικής και δεοντολογίας της έρευνας.

Ο ιστότοπος αποτελεί μέρος ("μονάδα") της ιστοσελίδας του Ιδρύματος και, ως εκ τούτου, τα μενού και η πληροφόρηση ακολουθούν τις αρχές δόμησης και παρουσίασης της κεντρικής ιστοσελίδας.

Ο χάρτης πλοήγησης (site map) της ιστοσελίδας, στη σημερινή του μορφή έχει ως εξής:

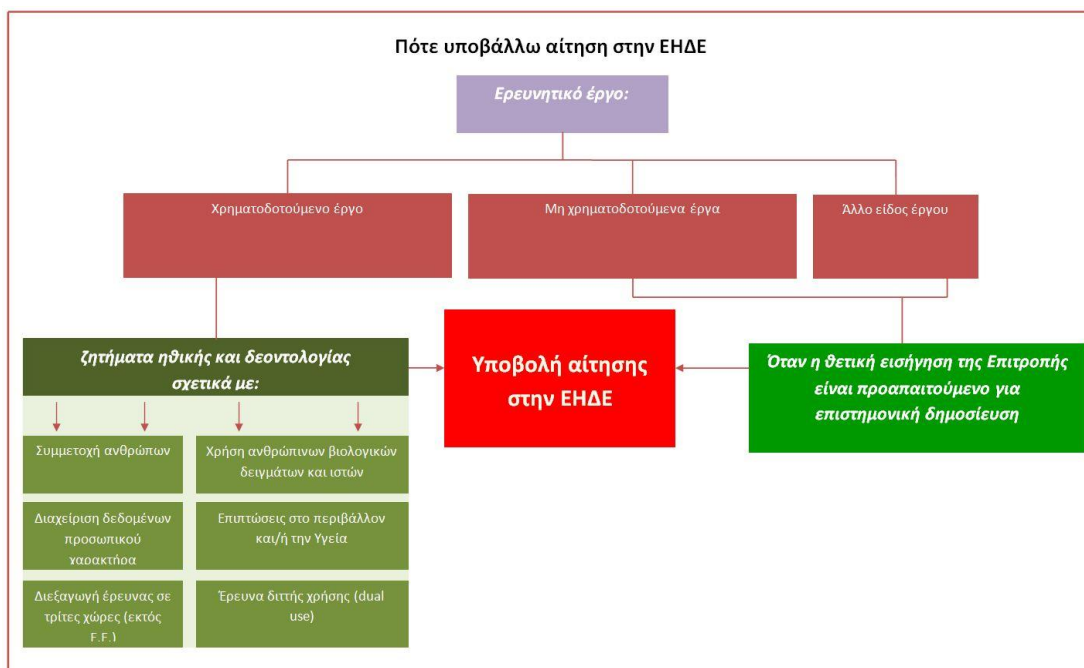
Επιτροπή Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας (Ε.Η.Δ.Ε.) του Πανεπιστημίου Μακεδονίας	<ul style="list-style-type: none">• Αρμοδιότητες Ε.Η.Δ.Ε.• Κανονισμός Εφαρμογής Αρχών και Λειτουργίας Ε.Η.Δ.Ε.• Κώδικας Ηθικής και Δεοντολογίας της Επιστημονικής Έρευνας• Σύμβαση Ε.Η.Δ.Ε. και Γραμματεία• Μητρώο Εισηγητών/τριών• Έντυπα• Συχνές Ερωτήσεις (FAQs)• Ενημερωτικό - Εκπαιδευτικό Υλικό• Χρήσιμοι Σύνδεσμοι• Social Media• Λογότυπος
Διαχείριση και Προστασία Δεδομένων που υφίστανται επεξεργασία για Ερευνητικούς Σκοπούς	<ul style="list-style-type: none">• Οδηγός Διαχείρισης και Προστασίας Δεδομένων που υφίστανται επεξεργασία για Ερευνητικούς Σκοπούς
COVID-19	Έρευνα στον καιρό της πανδημίας του COVID-19
Δράσεις & Εκδηλώσεις	<ul style="list-style-type: none">• Εκπαιδευτικό Σεμινάριο της Βιβλιοθήκης του Πανεπιστημίου

Μακεδονίας σε συνεργασία με την Ε.Η.Δ.Ε. ΠΑ.ΜΑΚ. «Αρχές ηθικής και δεοντολογίας στην επιστημονική έρευνα: Μία εισαγωγή» - 6/4/2022

- Ενημερωτική Δράση - Ημέρα για την Ηθική και τη Δεοντολογία στην Έρευνα - 28/01/2022
- Ενημερωτική Δράση - Έρευνα και Προσωπικά Δεδομένα: Ζητήματα Ηθικής και Δεοντολογίας - 28/05/2021
- Ενημερωτική Δράση - Ημέρα για την Ηθική και τη Δεοντολογία στην Έρευνα - 29/01/2021
- Ενημερωτική Δράση - Ημέρα Ηθικής και Δεοντολογίας στην Έρευνα - 24/01/2020
- Ημερίδα Ενημέρωσης - Info Day για την Ηθική και Δεοντολογία στην Έρευνα και για τα προγράμματα ERC (European Research Council - Frontier Research Grants) - 11/10/2019
- Ερωτηματολόγιο Εκδηλώσεων ΕΗΔΕ.

Ειδική μνεία πρέπει να γίνει στα υπομενού Συχνές Ερωτήσεις (FAQs) και Ενημερωτικό - Εκπαιδευτικό Υλικό. Σε αυτά έχει αναρτηθεί με κωδικοποιημένο και εύληπτο τρόπο, όλο το υλικό που έχει παραχθεί κατά τα δύο έτη λειτουργίας της Επιτροπής και έχει παρουσιαστεί, μεταξύ άλλων στις Εκδηλώσεις αυτής. Μέρος αυτού του υλικού αποτελούν και τα infographics που παρήχθησαν για την αναγκαιότητα υποβολής της αίτησης (Εικόνα 1), τη διαδικασία υποβολής (Εικόνα 2), τα έντυπα της αίτησης (Εικόνα 3), και τα προσωπικά δεδομένα (Εικόνα 4).

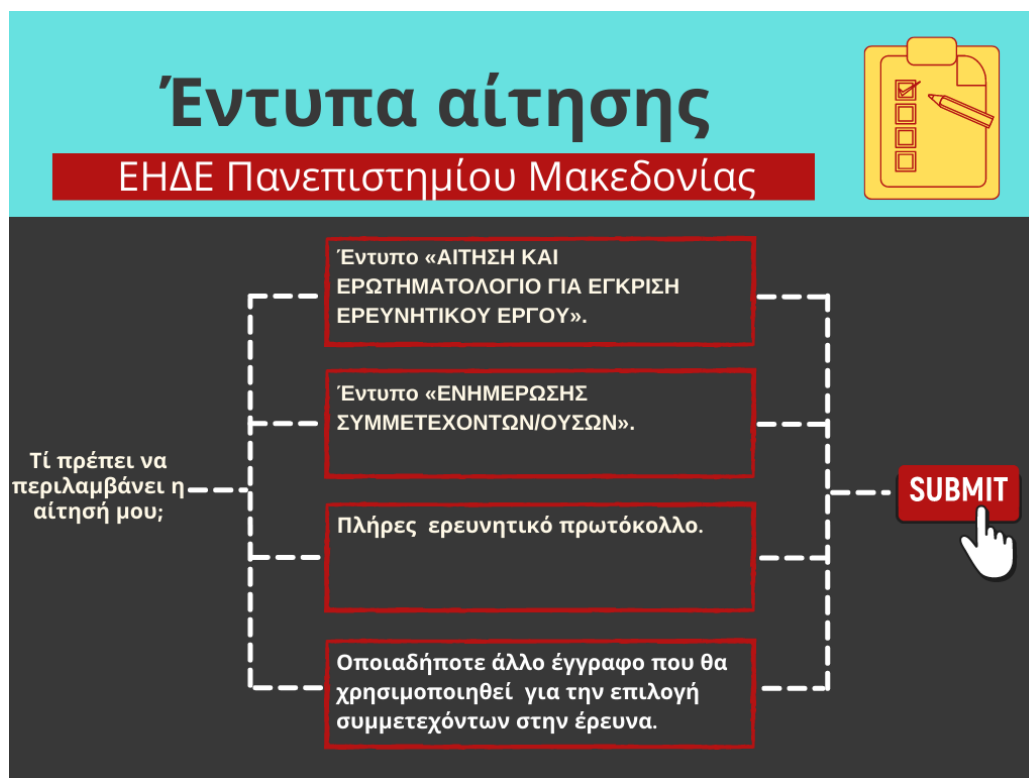
Εικόνα 1

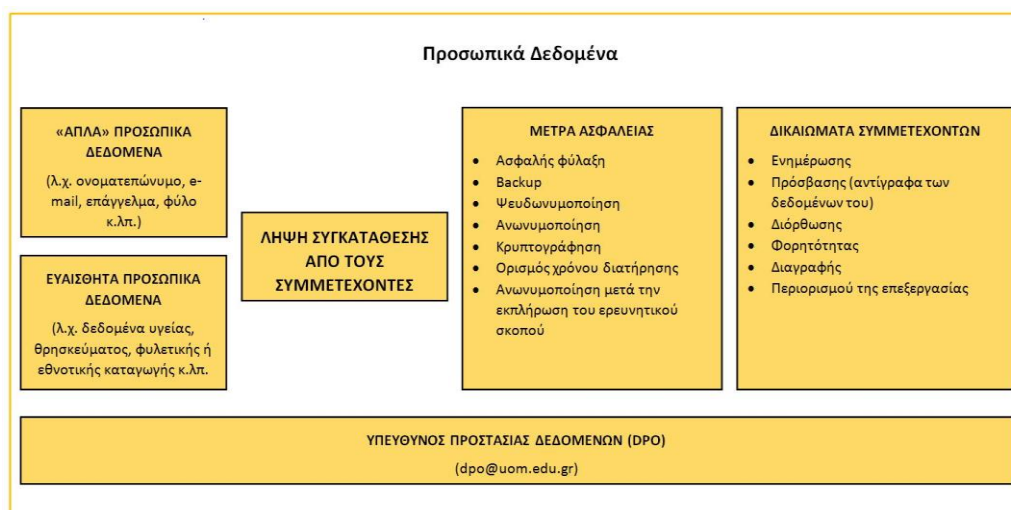
Εικόνα 2

Εικόνα 3

Εικόνα 4

Επισημαίνεται ότι η ιστοσελίδα της Επιτροπής έχει καταστεί ένας κατευθυντήριος κόμβος ουσιαστικής ενημέρωσης και ένα δυναμικό εργαλείο επικοινωνίας για τα θέματα των αρχών της ηθικής και δεοντολογίας στην επιστημονική έρευνα. Το πληροφοριακό υλικό που αναρτάται σε αυτή, ενημερώνεται συνεχώς.

4.2.2. Η Επιτροπή στα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης

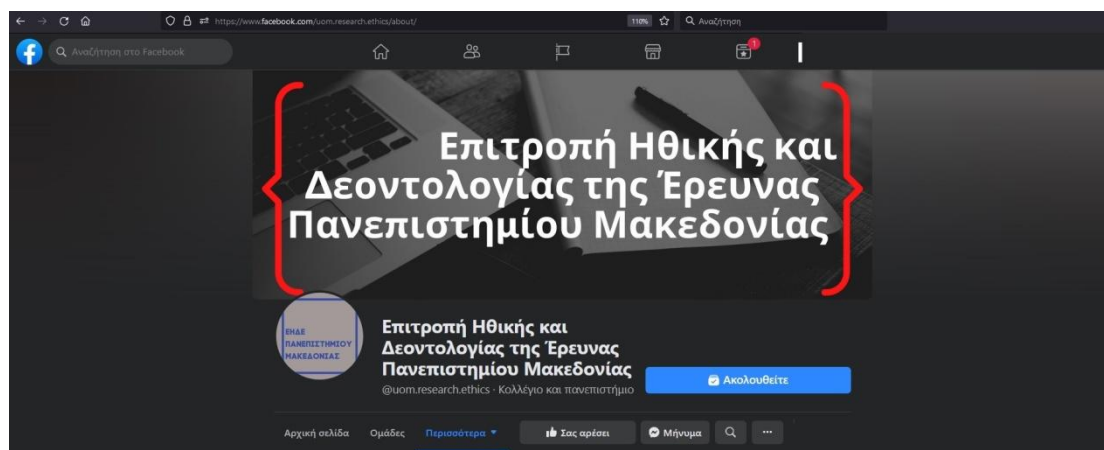
Η παρουσία της Επιτροπής στα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης λειτουργεί συμπληρωματικά με την ιστοσελίδα, για την ταχύτερη προσέγγιση ενός μεγαλύτερου μεριδίου του κοινού-στόχου, δηλαδή των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας του Πανεπιστημίου Μακεδονίας αλλά, δυνητικά, και του συνόλου των ατόμων, τα οποία δραστηριοποιούνται στο οικοσύστημα της έρευνας. Πράγματι, η Επιτροπή έχει παρουσία στο Facebook, το LinkedIn και το Youtube (Εικόνες 5-7).

Σε αυτά, αναρτώνται και διακινούνται διά των κοινοποιήσεων, μεταξύ άλλων, όλες οι πληροφορίες για τις εκπαιδευτικές και ενημερωτικές δράσεις καθώς επίσης το εκπαιδευτικό υλικό (βίντεο ομιλιών), που παράγεται σε αυτές.

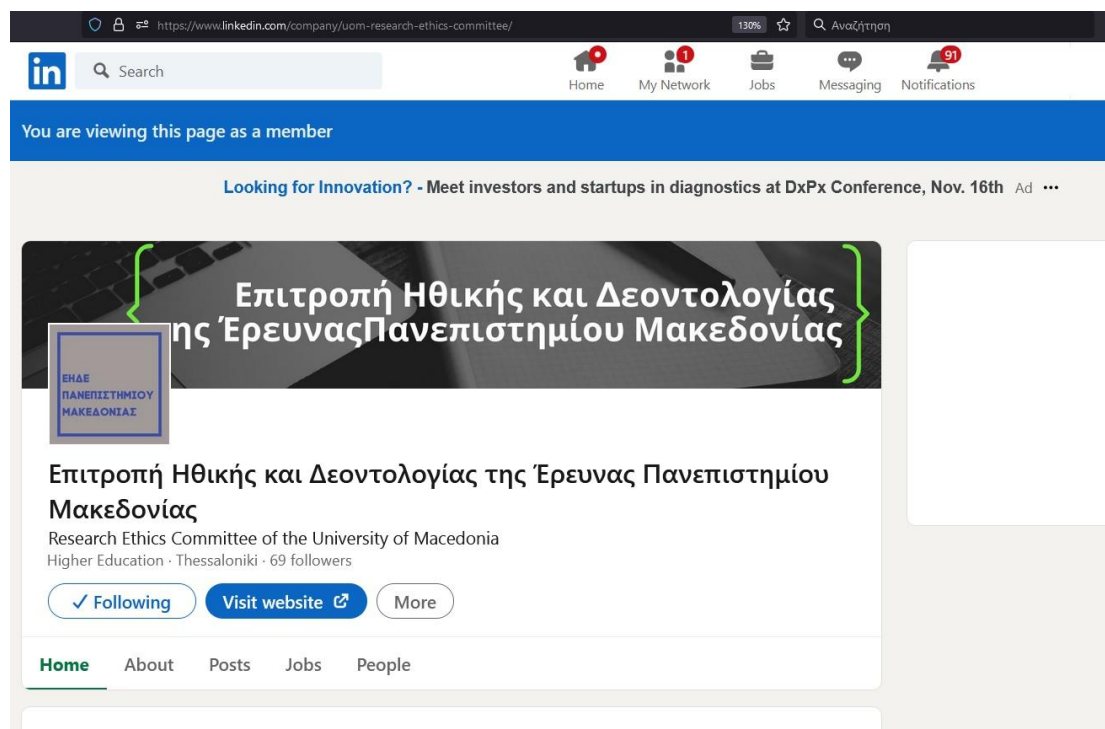
Τα προφίλ της Επιτροπής στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης είναι τα εξής:

- Facebook (<https://www.facebook.com/uom.research.ethics/>),
- LinkedIn (<https://www.linkedin.com/company/uom-research-ethics-committee/> και
- Youtube:
<https://www.youtube.com/channel/UCkbpIGmx9NloxYbyK43Sp1g/>.

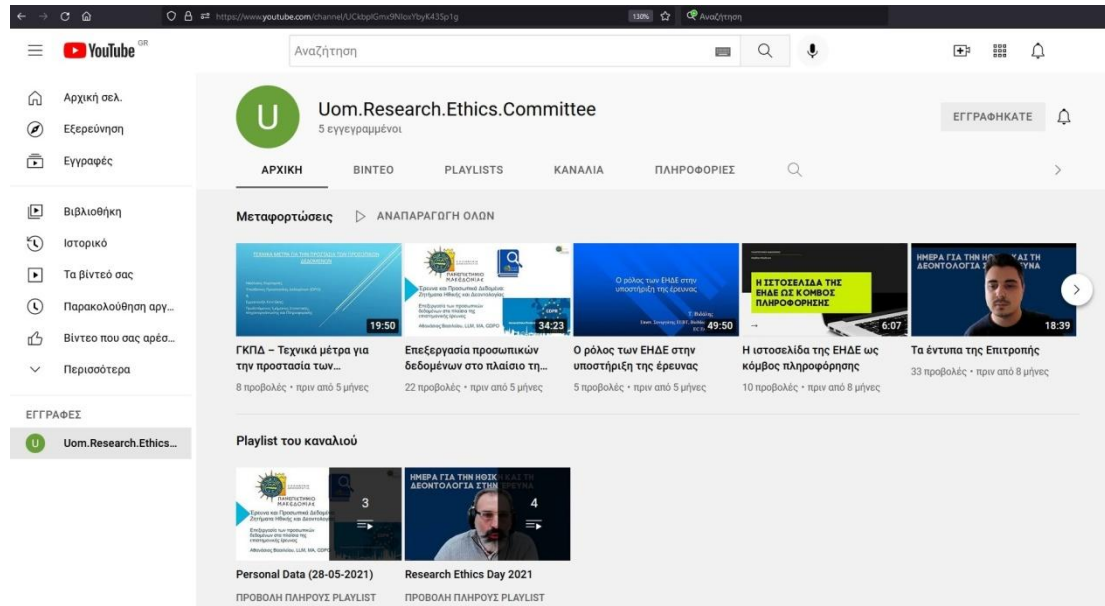
Εικόνα 5

Εικόνα 6

Εικόνα 7

4.3. Έκδοση φυλλαδίου

Η Επιτροπή συνέταξε και εκτύπωσε το 2019, με πρωτοβουλία της εκλιπούσης Προέδρου, Καθηγήτριας Βασιλικής Καραβάκου, ένα φυλλάδιο

μεγέθους Α5, το οποίο και διανεμήθηκε σε όλες τις διά ζώσης εκδηλώσεις, που διοργανώθηκαν. Στόχος του φυλλαδίου είναι η πληροφόρηση των συμμετεχόντων/ουσών, κατά τρόπο ευσύνοπτο, για την Επιτροπή, τον σκοπό και το έργο της, και τους τρόπους επικοινωνίας του κοινού.

Επιτροπή Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας

Η επιστημονική έρευνα στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας

- Αποτελεί κοινωνικό αγαθό, μέσω του οποίου επιδιώκεται η προαγωγή της ανθρώπινης γνώσης και καινοτομίας και η βελτίωση της ποιότητας ζωής και ευημερίας του κοινωνικού συνόλου.

Η ακεραιότητα της επιστημονικής έρευνας στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας

- Διασφαλίζεται με την προσήλωση στην επιστημονική αλήθεια και τους κανόνες της ηθικής και δεοντολογίας της έρευνας, οι οποίοι προτάσσουν το σεβασμό στην αξιοπρέπεια του ανθρώπου, την προσωπική αυτονομία, τη βιολογική και πνευματική ακεραιότητα των προσώπων, την προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας και των προσωπικών δεδομένων.
- Προστατεύεται με τη χρήση ορθών ερευνητικών πρακτικών, οι οποίες διέπονται από τις αρχές της αξιοπιστίας, αμεροληψίας, εντιμότητας, ίσης μεταχείρισης, λογοδοσίας και διαφάνειας.

Αποστολή της Ε.Η.Δ.Ε.

- Εγγυάται, σε ηθικό και δεοντολογικό επίπεδο, την ανεξαρτησία της ερευνητικής δραστηριότητας και την αξιοπιστία και ποιότητα των ερευνητικών έργων.
- Ελέγχει την εφαρμογή των αρχών της ηθικής και δεοντολογίας της έρευνας από την ερευνητική κοινότητα.

Αρμοδιότητες της Ε.Η.Δ.Ε.

- Διαπιστώνει εάν ένα ερευνητικό έργο αντιβαίνει στην κείμενη νομοθεσία και εάν συνάδει με τους παραδεδεγμένους κανόνες ηθικής και δεοντολογίας της έρευνας.
- Εγγυάται την προστασία του ατόμου κατά την επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων που προκύπτουν από την έρευνα.
- Διαπιστώνει τη λήψη εγκρίσεων από τις αρμόδιες αρχές, ελέγχει τη συμμόρφωση τήρησης του ηθικού, δεοντολογικού και νομικού πλαισίου και προβαίνει σε συστάσεις για την αρτιότερη διενέργεια της έρευνας.
- Γνωμοδοτεί για θέματα ηθικής και δεοντολογίας, τα οποία σχετίζονται με δημοσιοποίηση ερευνητικών πορισμάτων (άρθρο προς δημοσίευση σε επιστημονικό περιοδικό, υπό εκπόνηση διπλωματική εργασία, διδακτορική διατριβή).
- Εξετάζει ερευνητικά έργα μετά από αίτηση ή καταγγελία ενδιαφερόμενου προσώπου και εισηγείται την αναστολή ενός ερευνητικού έργου, εφόσον υπάρχει παράβαση της νομοθεσίας και του Κανονισμού Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας του Πανεπιστημίου Μακεδονίας.
- Επιδιώκει την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του επιστημονικού και διοικητικού προσωπικού και των φοιτητών/τριών του Πανεπιστημίου Μακεδονίας σε θέματα ηθικής και δεοντολογίας της έρευνας.
- Οι αποφάσεις της Επιτροπής είναι δεσμευτικές για το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας.

Ποιοι/ες είναι χρήσιμο να ενημερωθούν για τις αρχές της ηθικής και δεοντολογίας της έρευνας και το έργο της Ε.Η.Δ.Ε.;

- Όσοι/ες εκπονούν έρευνα, στο πλαίσιο του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, η οποία αφορά σε ανθρώπους, ή διεξάγεται με τη συμμετοχή ανθρώπων, πέραν των μελών της ερευνητικής ομάδας, και/ή επεξεργάζονται προσωπικά δεδομένα (διδάσκοντες/ουσες, μεταπτυχιακοί/ες φοιτητές/τριες, υποψήφιοι/ες διδάκτορες, μετα-διδάκτορες, και οποιοι(ες)δήποτε συνεργαζόμενοι/ες ερευνητές/τριες)

Περισσότερες πληροφορίες

- Ιστοσελίδα της Επιτροπής: <https://tinyurl.com/uom-ethics-committee>.
- Email επικοινωνίας: ethics@uom.edu.gr

5. Συμμετοχή στη διαβούλευση για την επεξεργασία του Εσωτερικού Κανονισμού Λειτουργίας του ΠΑ.ΜΑΚ.

Η Επιτροπή συμμετείχε ως όργανο του Πανεπιστημίου στη διαβούλευση το Μάρτιο του 2021 για τον Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας του Ιδρύματος. Οι παρεμβάσεις της αφορούσαν προσθήκες και απαλοιφές σημείων σε συγκεκριμένα άρθρα και την αναγκαιότητα της χρήσης όχι μόνο του αρσενικού αλλά και του θηλυκού γένους των προσώπων κάθε ακαδημαϊκής, επιστημονικής και διοικητικής ιδιότητας και ρόλου στο σύνολο του κειμένου του Κανονισμού. Ειδικότερα, οι προτάσεις που κατατέθηκαν αφορούσαν το Άρθρο 28 για την «Επιτροπή Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας» και το Άρθρο 95 για τους «Κανόνες δεοντολογίας για την έρευνα».

Το επεξεργασμένο κείμενο, έτσι όπως συμπεριλήφθηκε στον Εσωτερικό Κανονισμό του Ιδρύματος, έχει συμπεριληφθεί στο Παράρτημα Γ' του παρόντος απολογισμού.

6. Έρευνα για την αξιολόγηση και βελτίωση της λειτουργίας Επιτροπής Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας του Πανεπιστημίου Μακεδονίας

Η Επιτροπή Ηθικής και Δεοντολογίας του Πανεπιστημίου Μακεδονίας προχώρησε στην κατασκευή ενός αυτοσχέδιου ερευνητικού εργαλείου (ερωτηματολόγιο) με στόχο την αξιολόγηση και βελτίωση της λειτουργίας Επιτροπής και τον καλύτερο σχεδιασμό των εκπαιδευτικών δράσεων που πρόκειται να πραγματοποιηθούν το επόμενο διάστημα. Το ερωτηματολόγιο αποτελούνταν από δεκατέσσερις (14) συνολικά κλειστές και ανοικτές ερωτήσεις, και κατασκευάστηκε σε google forms. Για τη συμπλήρωσή του αποστάληκε ηλεκτρονική πρόσκληση διά του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στο σύνολο του προσωπικού του Πανεπιστημίου (λίστα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου staff) και, μέσω των Γραμματειών, στους μεταπτυχιακούς και διδακτορικούς φοιτητές. Επιπροσθέτως, αναρτήθηκε στην κεντρική ιστοσελίδα του Πανεπιστημίου (<https://www.uom.gr/8896-diadiktyakh-ereyna-epitrophs-hthikhs-kai-deontologias-ths-ereynas-e-h-d-e>).

Το ερωτηματολόγιο παρέμεινε διαθέσιμο προς συμπλήρωση για δεκαπέντε (15) ημέρες (20/10/2020-3/11/2020) και συμμετείχαν συνολικά ογδόντα (80) άτομα. Τα αποτελέσματα δίνονται παρακάτω:

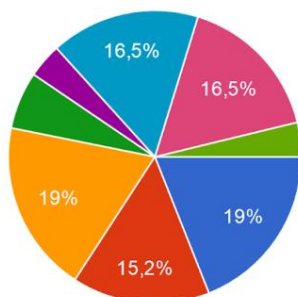
- Ατομικά Στοιχεία

A. Ιδιότητα συμμετεχόντων/ουσών

	Αριθμός	Ποσοστό
Μέλος ΔΕΠ	17	21,3
Υποψήφιος/α διδάκτωρ	25	31,3
Μεταπτυχιακός/ή φοιτητής/τρια	31	38,8
Υπάλληλος	3	3,8
ΕΔΙΠ/ΕΤΕΠ/ΕΕΠ	3	3,8
Ερευνητής/τρια	1	1,3
Σύνολο	80	100,0

Β. Ακαδημαϊκό Τμήμα

Ακαδημαϊκό τμήμα
79 απαντήσεις

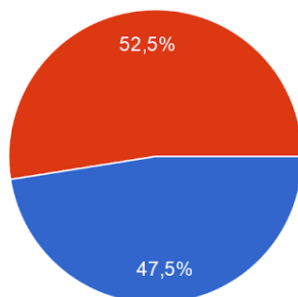

- Τμήμα Οικονομικών Επιστημών
- Τμήμα Βαλκανικών, Σλαβικών & Ανατολικών Σπουδών
- Τμήμα Εφαρμοσμένης Πληροφορικής
- Τμήμα Οργάνωσης & Διοίκησης Επιχειρήσεων
- Τμήμα Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής
- Τμήμα Διεθνών & Ευρωπαϊκών Σπουδών
- Τμήμα Εκπαιδευτικής & Κοινωνικής Παιδαγωγικής
- Τμήμα Μουσικής Επιστήμης & Τέχνης

- Λειτουργία της Ε.Η.Δ.Ε.

1.

Γνωρίζετε τι είναι η ΕΗΔΕ και ποιος είναι ο ρόλος της;
80 απαντήσεις

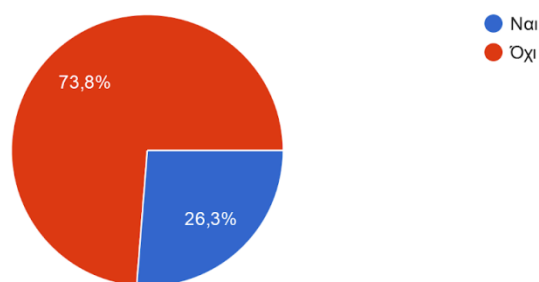
- Ναι
- Όχι

1.1. Αν ναι, περιγράψτε πώς αποκομίσατε τις πληροφορίες για την Επιτροπή

	Αριθμός	Ποσοστό
Συμμετοχή σε Επιτροπές (ΕΗΔΕ, Σύγκλητο, κ.ά.)	6	16,22
Ενημερωτικές δράσεις ΕΗΔΕ	4	10,81
Ηλεκτρονικά μηνύματα ΕΗΔΕ	5	13,51
Διαδίκτυο	10	27,03
Συζητήσεις με συναδέλφους/επιβλέποντες	6	16,22
Αιτών/αιτούσα	1	2,70
Άλλο	5	13,51
Σύνολο απαντήσεων	37	

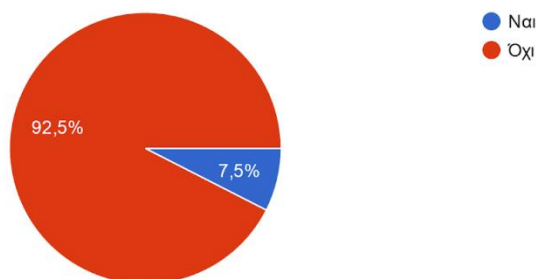
2.

Γνωρίζετε τότε καλείται να καταθέσει κανείς αίτηση στην ΕΗΔΕ για την εκπόνηση ερευνητικού έργου;
80 απαντήσεις

3.

Έχετε κάνει αίτηση για έγκριση έρευνας στην ΕΗΔΕ;
80 απαντήσεις

3.1: Αν ναι, περιγράψτε τη λειτουργικότητα των εντύπων της Επιτροπής και τα σημεία που χρειάζονται περαιτέρω διευκρινίσεις και επεξηγήσεις.

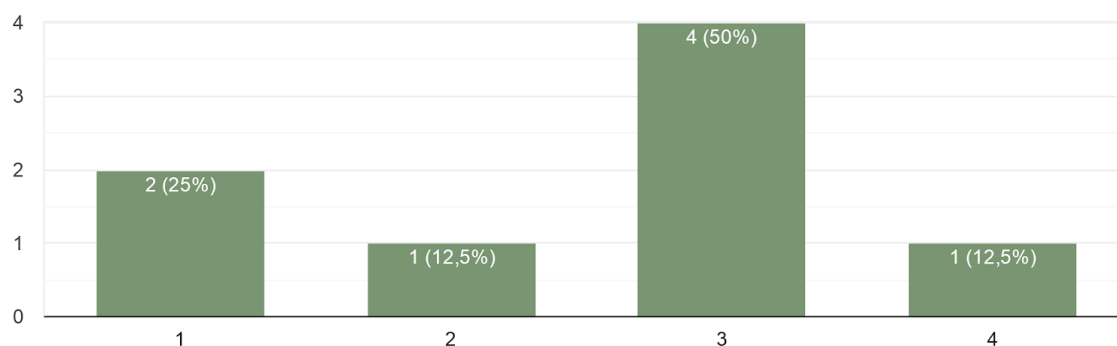
Διατυπώθηκαν δύο (2) απαντήσεις ως εξής:

- Γενικότερα δεν θυμάμαι να αντιμετωπίσα κάποια δυσκολία ή να χρειάστηκα διευκρινήσεις. Οι Συχνές Ερωτήσεις καλύπτουν πολλά ζητήματα.
- Τα τελικά έντυπα που δίνονται στους συμμετέχοντες/ουσες της κάθε έρευνας ίσως μπορούν να είναι λίγο πιο οργανωμένα.

4.

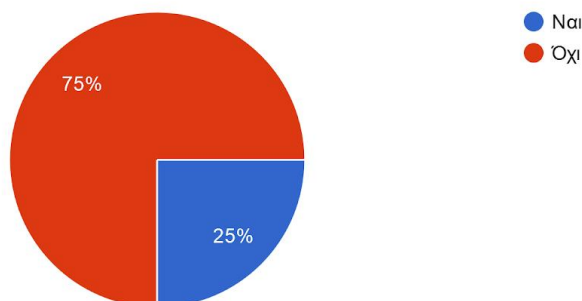
Περιγράψτε πόσο ικανοποιημένος/η είστε από την όλη διαδικασία (εφόσον έχετε κάνει αίτηση για έγκριση έρευνας).

8 απαντήσεις

5.

Έχετε επισκεφθεί την ιστοσελίδα της ΕΗΔΕ;
80 απαντήσεις

5.1: Αν ναι, θεωρείτε ότι είναι αποτελεσματική πηγή παροχής πληροφοριών;
Περιγράψτε τα σημεία που χρειάζονται, κατά τη γνώμη σας, βελτίωση

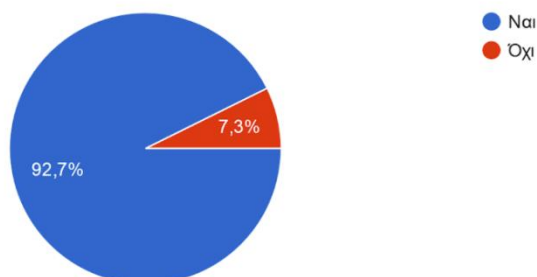
Διατυπώθηκαν δέκα (10) απόψεις ως εξής:

- Όχι, καθώς το σύνολο σχεδόν της πληροφόρησης παρέχεται σε κανονιστικά, κυρίως, κείμενα (νομοθετήματα και κώδικες ηθικής και δεοντολογίας).
- Νομίζω είναι αρκετά λειτουργική και περιλαμβάνει άμεσες απαντήσεις σε ό,τι ψάχνει ο ενδιαφερόμενος. Είναι πολύ χρήσιμο και καλά δομημένο η επιλογή "Συχνές Ερωτήσεις".
- Η ιστοσελίδα έχει πολύ ξεκάθαρο στήσιμο και είναι διακριτά τα πεδία ενημέρωσης.
Είναι αποτελεσματική πηγή παροχής πληροφοριών.
- Είναι περιεκτική.
- Θεωρώ ότι είναι αποτελεσματική πηγή πληροφοριών.
- Οι πληροφορίες που έχει για τη λειτουργία της ΕΗΔΕ είναι αρκετές και σημαντικές για έναν υποψήφιο.
- Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις αρμοδιότητές της.
- Τα στοιχεία είναι αρκετά κατατοπιστικά.
- Θα βοηθούσε να υπάρχει ένα χρονοδιάγραμμα: τότε πρέπει να υποβληθεί

προς έγκριση, σε πόσες μέρες πρέπει να έχει απαντήσει η ΕΗΔΕ, κλπ.

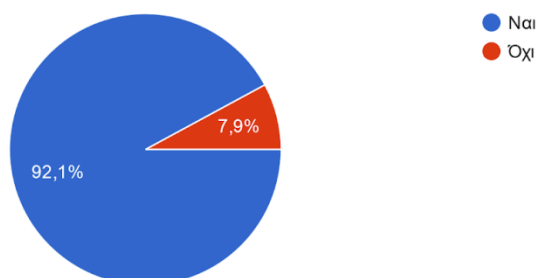
6.

Συμβάλλουν οι πληροφορίες που παρέχει η ΕΗΔΕ στην κατανόηση των αρχών ηθικής και δεοντολογίας και του νομικού πλαισίου που, ενδε...νως, είναι απαραίτητο για την εκπόνηση ερευνών;
41 απαντήσεις

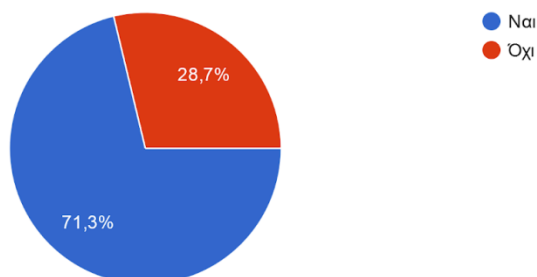
7.

Είναι κατατοπιστικές οι πληροφορίες που παρέχει η Επιτροπή για τα ζητήματα προστασίας προσωπικών δεδομένων;
38 απαντήσεις

8.

Συμβάλλουν η έγκριση/τα σχόλια της ΕΗΔΕ στην απήχηση του ερευνητικού σας έργου;
80 απαντήσεις

9: Παρακαλούμε αναφέρατε πιθανές προτάσεις για τη βελτίωση της ΕΗΔΕ:

Διατυπώθηκαν δέκα (10) απόψεις ως εξής:

- Να γίνει καλύτερη διάχυση στους καθηγητές και άλλους/ες ερευνητές/τριες του ρόλου-έργου της.
- Δημιουργία σύντομου και εύκολα κατανοητού οδηγού προς ερευνητές/τριες και ανάρτηση του στην ιστοσελίδα.
- Καλή επιτυχία στο έργο της ΕΗΔΕ. Ελπίζω να μην αργεί να βγάλει το πορισμά της και να συνδράμει στην προστασία αλλά και προώθηση της έρευνας. Εάν παρατηρήσω κάτι θα σας στείλω mail.
- Ενημέρωση.
- Θα πρέπει να επικοινωνηθεί περισσότερο ο ρόλος της Επιτροπής και το πλαίσιο αρχών που διέπει την εκπόνηση έρευνας.
- Διεύρυνση των σεμιναρίων της προς τους φοιτητές (μεταπτυχιακούς, υποψήφιους διδάκτορες κτλ).
- Ο ρόλος της ΕΗΔΕ να προωθηθεί στα social media, νύξη του ρόλου σε διαλέξεις καθηγητών, παραμερισμός ακρωνυμίου και προβολή ξεχωριστών όρων, ώστε να αντιληφθούμε τη σοβαρότητα του θεσμού, online workshops για επιμέρους ζητήματα, διάχυση ερωτηματολογίων για ανάδυση του ζητήματος.
- Ενημερωτικά e-mails σε όλη την πανεπιστημιακή κοινότητα
- Καλύτερη προβολή και ενημέρωση για το έργο της.
- Δεν έχω συνεργαστεί και δεν μπορώ να εκφέρω γνώμη.
- Θα ήθελα να προτείνω να κοινοποιήσει η επιτροπή στην ακαδημαϊκή κοινότητα (μέλη διδακτικού προσωπικού και φοιτητές) τις αρχές ηθικής και δεοντολογίας που διέπουν τη διδασκαλία από απόσταση μέσω μιας πλατφόρμας όπως είναι η Zoom γιατί νομίζω ότι δεν μπορεί να θεωρηθεί αυτονόητο ότι όλοι γνωρίζουν πώς να την χρησιμοποιήσουν σύμφωνα με τις αρχές αυτές.
- Θα βοηθούσε να υπάρχει ενδεικτικό χρονοδιάγραμμα συνεργασίας του υπ. διδ. με την ΕΗΔΕ και να υπάρχουν ξεκάθαρα και τυχόν συνέπειες από τη μη υποβολή ή μη έγκριση της εργασίας από την ΕΗΔΕ.

Παράρτημα Α' - Οδηγός Διαχείρισης και Προστασίας Δεδομένων που υφίστανται επεξεργασία για Ερευνητικούς Σκοπούς

1. Εισαγωγή

Ο παρών οδηγός έχει ως στόχο την παροχή βοήθειας στο ερευνητικό προσωπικό και τους/τις φοιτητές/φοιτήτριες, των οποίων η έρευνα διενεργείται με συμμετοχή ανθρώπων και περιλαμβάνει συλλογή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, όπως αυτά ορίζονται στον Γενικό Κανονισμό για την Προστασία Δεδομένων (GDPR).

Για πληροφορίες σχετικά με την Προστασία Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα που συλλέγονται για ερευνητικούς σκοπούς, ανατρέξτε στον Κώδικα Ηθικής και Δεοντολογίας της Επιστημονικής Έρευνας του Πανεπιστημίου Μακεδονίας. Μπορείτε, ακόμα, να επικοινωνήσετε με τον/την Υπεύθυνο/η Προστασίας Δεδομένων (DPO) του Πανεπιστημίου Μακεδονίας στην ηλεκτρονική διεύθυνση: dpo@uom.edu.gr.

2. Συγκατάθεση κατόπιν ενημέρωσης

Πριν την εκκίνηση της εκπόνησης μιας τέτοιας έρευνας, οι συμμετέχοντες/ουσες πρέπει να είναι πλήρως ενημερωμένοι/ες για τον τρόπο διαχείρισης των δεδομένων τους από τον/την ερευνητή/τρια. Για παράδειγμα, πρέπει να είναι σαφές:

- ποια δεδομένα συλλέγονται (π.χ. αναφορά σε απλά ή ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα)
- πώς θα συλλεχθούν/ μεταφερθούν/υποστούν επεξεργασία μετά τη διενέργεια συνεντεύξεων
- πώς θα αποχαρακτηριστούν ως προσωπικά (εάν εφαρμόζεται τεχνική ανωνυμοποίησης)
- ποιος θα έχει πρόσβαση σε αυτά
- πού θα αποθηκευτούν (και για πόσο καιρό)
- ποια η πιθανή χρήση των δεδομένων (π.χ. κοινή χρήση με άλλους, δημοσίευση, χρήση για μελλοντική έρευνα)

Οι ερευνητές/τριες πρέπει να αποφεύγουν να δίνουν υποσχέσεις, που ενδέχεται να είναι δύσκολο να τηρηθούν, π.χ., ότι μόνο ο/η επιστημονικά υπεύθυνος/η θα έχει πρόσβαση στα δεδομένα, ή ότι θα καταστραφούν με την ολοκλήρωση του έργου. Είναι πιθανό ότι μέλη άλλων ερευνητικών ομάδων και στελέχη τεχνικής/πληροφορικής υποστήριξης θα έχουν πρόσβαση στα ερευνητικά δεδομένα, επομένως, κρίνεται σκόπιμο να αποφευχθεί σχετική μνεία, εκτός εάν υπάρχουν σοβαροί λόγοι για κάτι τέτοιο.

Ως μέγιστη περίοδος διατήρησης των ερευνητικών δεδομένων έχει καθοριστεί αυτή των πέντε (5) ετών μετά την ολοκλήρωση της έρευνας, η οποία υπολογίζεται με την κατάθεση ή υποβολή του ερευνητικού έργου στον αρμόδιο ερευνητικό ή ακαδημαϊκό φορέα, όπως κάθε φορά ορίζεται.¹

3. Ασφαλής συλλογή και αποθήκευση δεδομένων

Κατά τη συλλογή δεδομένων, οι φορητές συσκευές που περιέχουν δεδομένα του Πανεπιστημίου πρέπει να προστατεύονται με κρυπτογράφηση εφόσον κρίνεται ότι η όποια μορφής διαρροή ή απώλειά τους θα δημιουργήσει πρόβλημα. Το Τμήμα Στατιστικής, Μηχανοργάνωσης και Πληροφορικής διαθέτει μία cloud υπηρεσία για την αποθήκευση δεδομένων έρευνας σε επίπεδο χρήστη η οποία κρυπτογραφεί τα αρχεία κατά την αποθήκευσή τους. Η διακίνηση των δεδομένων από και προς την

¹ Ανατρέξτε στην ενότητα «Διατήρηση δεδομένων» για περισσότερες πληροφορίες. (Δείτε, επίσης, τα έγγραφα της Ε.Η.Δ.Ε. για την ενημέρωση των συμμετεχόντων/ουσών).

υπηρεσία γίνεται με κρυπτογράφηση ενώ η αποθήκευσή τους πραγματοποιείται σε διακομιστές που στεγάζονται εντός του Ιδρύματος με υλοποίηση που περιλαμβάνει λογισμικά ανοικτού κώδικα. Η χωρητικότητα του κάθε λογαριασμού ανέρχεται στα 5GB και η πρόσβαση υλοποιείται με τον ιδρυματικό λογαριασμό των χρηστών (uRegister).

Επικοινωνήστε με το ΚΥΔ του Πανεπιστημίου Μακεδονίας στην ηλεκτρονική διεύθυνση: help@uom.edu.gr για συμβουλές σχετικά με τις κατάλληλες πλατφόρμες αποθήκευσης και κοινής χρήσης δεδομένων μεγάλου όγκου.

Επίσης, είναι γενικά καλή πρακτική να χρησιμοποιείτε έναν κωδικό αριθμό για την επισήμανση όλων των έντυπων, υλικών (π.χ. ηχογραφήσεις, CD) και ηλεκτρονικών αρχείων (ακόμη και συζητήσεων μέσω email), με το κλειδί των κωδικών αυτών να αποθηκεύεται σε διαφορετικό σημείο.

Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα πρέπει να μεταφέρονται και στη συνέχεια να αποθηκεύονται με τη μεγαλύτερη δυνατή ασφάλεια, είτε σε ασφαλείς φυσικούς χώρους (κλειδωμένο δωμάτιο, έπιπλα γραφείου που κλειδώνουν, κ.ο.κ.), είτε σε κρυπτογραφημένα αρχεία σε συστήματα αποθήκευσης, όπως το Google Drive

Προτείνεται ο ερευνητικός σας σχεδιασμός να περιλαμβάνει το πλαίσιο σύμφωνα με το οποίο όλα τα παραπάνω επιτυγχάνονται.

4. Ανωνυμοποίηση προσωπικών δεδομένων

Γενικά, η διαχείριση και η χρήση των δεδομένων πρέπει να γίνεται με τέτοιο τρόπο, ώστε να προστατεύεται η εμπιστευτικότητα. Διευκρινίζεται ότι οι αρχές της προστασίας δεδομένων δεν εφαρμόζονται σε ανώνυμες πληροφορίες, δηλαδή πληροφορίες που δεν σχετίζονται με ταυτοποιημένο ή ταυτοποιήσιμο φυσικό πρόσωπο, ή σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, που έχουν καταστεί ανώνυμα κατά τρόπο ώστε η ταυτότητα του υποκειμένου των δεδομένων να μην μπορεί, ή να μην μπορεί πλέον, να εξακριβωθεί. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό στις περιπτώσεις δεδομένων, όπου ο/η συμμετέχων/ουσα δεν επιθυμεί τη γνωστοποίηση των αποτελεσμάτων που προέκυψαν από την έρευνα σε άλλους. Η ανωνυμοποίηση είναι η μία επιλογή (η άλλη είναι ο περιορισμός της πρόσβασης στα δεδομένα) και πρέπει να πραγματοποιείται σύμφωνα με τις απαιτήσεις του έργου και τις προσδοκίες των συμμετεχόντων/ουσών. Σε κάθε περίπτωση, τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα της ανωνυμοποίησης πρέπει να εξετάζονται σε σχέση με την ασφάλεια και την ποιότητα των δεδομένων που πρόκειται να συλλεχθούν.

5. Επίπεδα ανωνυμοποίησης

Το επίπεδο ανωνυμοποίησης εξαρτάται από την έρευνα. Το σημαντικό είναι ότι στην περίπτωση, κατά την οποία τα δεδομένα δεν δύναται να ανωνυμοποιηθούν απολύτως, οι συμμετέχοντες/ουσες πρέπει να το γνωρίζουν και να δίνουν τη συγκατάθεσή τους σχετικά. Όταν σχεδιάζετε την ανωνυμοποίηση, εξετάστε με ποιους τρόπους είναι δυνατό να ταυτοποιηθούν οι συμμετέχοντες/ουσες (δηλαδή, εάν ένας συνδυασμός λεπτομερειών θα μπορούσε να επιτρέψει την ταυτοποίηση του ατόμου, ή εάν το μέγεθος του δείγματος είναι σχετικά μικρό) και ποιες είναι οι πιθανές συνέπειες αυτής της ταυτοποίησης. Ένας συνδυασμός δεδομένων θα μπορούσε να επιτρέψει την ταυτοποίηση ενός ατόμου. Ο στόχος είναι να μεγιστοποιηθεί η ασφάλεια των δεδομένων και να διασφαλιστεί το απόρρητό τους, ελαχιστοποιώντας ταυτόχρονα τον κίνδυνο απώλειας δεδομένων ή παραβίασής τους. Όταν τα δεδομένα πρόκειται να αρχειοθετηθούν για επιστημονική επαναχρησιμοποίηση, οι συμμετέχοντες/ουσες πρέπει να ενημερωθούν εκ των προτέρων και τα δεδομένα πρέπει να είναι ανωνυμοποιημένα, σε τέτοιο επίπεδο που να διασφαλίζεται ότι οι νέοι χρήστες δεν θα μπορούν να ταυτοποιήσουν τους/τις συμμετέχοντες/ουσες. Τα οπτικοακουστικά σύνολα δεδομένων, που δεν μπορούν εύκολα να ανωνυμοποιηθούν, αρχειοθετούνται για επιστημονική

επαναχρησιμοποίηση μόνο κατόπιν ρητής συγκατάθεσης των συμμετεχόντων/ουσών.

Άλλα άμεσα αναγνωριστικά στοιχεία, όπως ταχυδρομικοί κώδικες, αριθμοί τηλεφώνου και ημερομηνίες γέννησης πρέπει, όπου είναι αυτό δυνατόν, να αφαιρούνται από τα δεδομένα μετά την ολοκλήρωση της αρχικής έρευνας. Η διατήρησή τους δικαιολογείται μόνο όταν αυτά τα άμεσα αναγνωριστικά είναι απαραίτητα για την ανάλυση των δεδομένων και οι συμμετέχοντες/ουσες έχουν δώσει εκ των προτέρων τη συγκατάθεσή τους.

6. Πρόσβαση σε δεδομένα

Η πρόσβαση στα ερευνητικά δεδομένα επιτρέπεται σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και τις υποχρεώσεις του Πανεπιστημίου Μακεδονίας ως υπευθύνου επεξεργασίας δεδομένων. Το βασικό σημείο είναι η εκ των προτέρων ενημέρωση των συμμετεχόντων/ουσών.

7. Αρχαιοθήκη/ Αποθήκευση δεδομένων (και εκ νέου χρήση σε επιστημονική έρευνα)

Δεδομένου ότι πολλοί φορείς χρηματοδότησης ενθαρρύνουν την αρχαιοθήκη των δεδομένων για επιστημονική επαναχρησιμοποίηση, αυτό πρέπει να αποφασίζεται στο αρχικό στάδιο του σχεδιασμού. Προτιμότερη είναι η αναφορά στην ανωνυμοποίηση των δεδομένων (π.χ. αφαιρώντας όλες τις προσωπικές πληροφορίες που θα μπορούσαν να ταυτοποιήσουν άμεσα ένα άτομο) και στην προστασία της εμπιστευτικότητας.

8. Κοινή χρήση δεδομένων

Τα ερευνητικά δεδομένα μπορούν να χρησιμοποιούνται ή να κοινοποιούνται για ερευνητικούς, μόνο, σκοπούς και πρέπει να ζητείται η συγκατάθεση των συμμετεχόντων/ουσών για την κοινή τους χρήση. Εάν οι ερευνητές/τριες πρόκειται να προχωρήσουν σε κοινή χρήση ή να χρησιμοποιήσουν άλλους παρόχους υπηρεσιών για τη συλλογή ή επεξεργασία προσωπικών δεδομένων (τα άλλα μέρη εκτελούν την επεξεργασία δεδομένων), πρέπει να συμβουλευτούν την Ε.Η.Δ.Ε. και τον Ε.Λ.Κ.Ε., έτσι ώστε να συναφθεί ένα συμφωνητικό μεταξύ αυτών των παρόχων και να διασφαλιστεί, με αυτόν τον τρόπο, η επεξεργασία σύμφωνα με τις νομικές υποχρεώσεις του Πανεπιστημίου Μακεδονίας. Για περισσότερες πληροφορίες, είναι σκόπιμο να επικοινωνήσετε με τον/την Υπεύθυνο/η Προστασίας Δεδομένων (DPO) του Πανεπιστημίου Μακεδονίας.

9. Έμμεσα αναγνωριστικά / πληροφορίες ιστορικού

Τα παρακάτω αποτελούν παραδείγματα προσωπικών δεδομένων (προσωπικά δεδομένα είναι και πληροφορίες που μπορούν έμμεσα, σε συνδυασμό με άλλες πληροφορίες, να ταυτοποιήσουν ένα φυσικό πρόσωπο): ενδεικτικά, φύλο, ηλικία, εκπαίδευση, επάγγελμα, οικονομική δραστηριότητα, κοινωνικοοικονομική κατάσταση, σύνθεση νοικοκυριού, εισόδημα, οικογενειακή κατάσταση, μητρική γλώσσα, εθνικότητα, εθνότητα, θρησκεία, σεξουαλικός προσανατολισμός, ιατρικά δεδομένα, χώρος/ οργανισμός εργασίας, εκπαιδευτικό ίδρυμα, και γεωγραφικά αναγνωριστικά. Τα γεωγραφικά αναγνωριστικά περιλαμβάνουν, για παράδειγμα, τον ταχυδρομικό κώδικα, το προάστιο, τον δήμο, την επαρχία, την περιοχή και τον τόπο όπου μεγάλωσε ο/η ερωτώμενος/η.

Τα (έμμεσα) αναγνωριστικά, όταν συνδέονται με π.χ. γεωγραφικές τοποθεσίες, διευθύνσεις IP, ταχυδρομικούς κώδικες, ονόματα ιδρυμάτων κ.λπ., ενδέχεται να καταστήσουν δυνατή την ταυτοποίηση των συμμετεχόντων/ουσών. Όσο μεγαλύτερος είναι ο αριθμός των έμμεσων αναγνωριστικών τόσο μεγαλύτερος ο κίνδυνος ταυτοποίησης. Ως εκ τούτου, οι ερευνητές/τριες πρέπει να ελαχιστοποιούν τη συλλογή δεδομένων και να προσδιορίζουν τον τρόπο, με τον οποίο θα

μετριάζουν τον κίνδυνο ταυτοποίησης των υποκειμένων, έτσι ώστε να είναι η έρευνα σύμφωνη με τους κανόνες ηθικής και δεοντολογίας.

Οι απαντήσεις σε ερωτήσεις ανοικτού τύπου περιέχουν μερικές φορές αναγνωριστικά που συνδέονται με τους/τις ερωτώμενους/όμενες ή άλλα άτομα, όπως το όνομα ή το επάγγελμα συζύγου. Ο κίνδυνος ταυτοποίησης πρέπει να αξιολογείται κατά περίπτωση και να λαμβάνονται αποφάσεις σχετικά με την αναγκαιότητα επανακωδικοποίησης (re-coding), χρήσης ψευδώνυμων ή διαγραφής κάποιων από τις συλλεχθείσες πληροφορίες για τη διατήρηση της εμπιστευτικότητας.

Το επίπεδο ανωνυμοποίησης, που απαιτείται, εξαρτάται από το εάν ένας συνδυασμός έμμεσων αναγνωριστικών μπορεί να οδηγήσει στην ταυτοποίηση ενός/μίας ερωτώμενου/νης. Οι μεταβλητές μπορούν να επανακωδικοποιηθούν (recoded) ή να διαγραφούν προκειμένου να ~~για να~~ αποφευχθεί η ταυτοποίηση: για παράδειγμα, αντί για ημερομηνία γέννησης, θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί η ηλικία· αντί για τον πλήρη ταχυδρομικό κώδικα, θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν μόνο οι τρεις πρώτοι χαρακτήρες.

10. Τεχνικές και ζητήματα ανωνυμοποίησης/ ψευδωνυμοποίησης

Η αλλαγή των ονομάτων σε κωδικούς ή ψευδώνυμα είναι η πιο δημοφιλής τεχνική ανωνυμοποίησης που χρησιμοποιείται για τη συλλογή δεδομένων ποιοτικών ερευνών. Μια καλή πρακτική είναι η αντικατάσταση των ονομάτων των ερευνητικών υποκειμένων από ψευδώνυμα αμέσως μετά την αποθήκευση και μεταγραφή των δεδομένων. Η πληκτρολόγηση ενός ειδικού χαρακτήρα μπροστά από όλα τα ονόματα στο αρχικό στάδιο μεταγραφής διευκολύνει την ανωνυμοποίηση, αφού όλα τα ονόματα εντοπίζονται εύκολα.

Μια διαγνωσθείσα σοβαρή ασθένεια μπορεί να μετατραπεί σε έναν άλλο, παρόμοιο τύπο της ασθένειας, εάν αυτό δεν μειώνει υπερβολικά τη χρησιμότητα των δεδομένων. Μια άλλη επιλογή είναι η κατηγοριοποίηση των πληροφοριών με τον ίδιο τρόπο όπως στα ποσοτικά δεδομένα. Για παράδειγμα, το «AIDS» θα μπορούσε να αλλάξει σε «σοβαρή μακροχρόνια ασθένεια» και στη συνέχεια να αναφέρεται ως «ασθένεια», υπό την προϋπόθεση ότι ο αναγνώστης θα μπορεί να συμπεράνει ότι η «ασθένεια» αναφέρεται στη «σοβαρή μακροχρόνια ασθένεια» που αναφέρθηκε στην αρχή.

Γενικά στις ποιοτικές έρευνες, η πλήρης ανωνυμοποίηση των προσωπικών δεδομένων χωρίς ταυτόχρονη μείωση της αξίας τους αποτελεί μια δύσκολη εργασία. Αποφασίστε εάν θα χρησιμοποιήσετε πλήρη ανωνυμοποίηση ή ψευδωνυμοποίηση, τόσο στην αίτησή σας προς την Ε.Η.Δ.Ε., όσο και στις πληροφορίες για τους/τις συμμετέχοντες/ουσες και στα έντυπα συγκατάθεσης. Στις περισσότερες περιπτώσεις, η ψευδωνυμοποίηση είναι η πιο πρακτική και ρεαλιστική επιλογή, αν και η πλήρης ανωνυμοποίηση μπορεί να είναι απαραίτητη, όταν ο κίνδυνος αναγνώρισης των συμμετεχόντων/ουσών (και των ερευνητών/τριών) είναι υπαρκτός.

Παραδείγματα:

- Αναγνωρίσιμα/προσωπικά δεδομένα: «Μαίρη, 35, 2 παιδιά, Θεσσαλονίκη»
- Ψευδωνυμοποιημένα δεδομένα: «Αναστασία (ψευδώνυμο), ηλικίας 35 ετών, 2 παιδιά, Θεσσαλονίκη»
- Ανωνυμοποιημένα δεδομένα: «γονέας δύο παιδιών»

11. Περαιτέρω συμβουλές ανωνυμοποίησης

Πρέπει να τηρούνται λεπτομερή αρχεία καταγραφής όλων των πραγματοποιούμενων ενεργειών ανωνυμοποίησης. Ανάλογα με τη φύση του ερευνητικού έργου, η συμμόρφωση με τον GDPR ενδέχεται να μην είναι μία απλή υπόθεση (π.χ. σε ορισμένα έργα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Εθνογραφίας

μπορεί να είναι πολύ εύκολο να αναγνωριστούν τα χωριά ή/και οι συμμετέχοντες/ουσες).

12. Διατήρηση δεδομένων

Ως μέγιστη περίοδος διατήρησης των ερευνητικών δεδομένων έχει καθοριστεί αυτή των πέντε (5) ετών μετά την ολοκλήρωση της έρευνας, η οποία υπολογίζεται με την κατάθεση ή υποβολή του ερευνητικού έργου στον αρμόδιο ερευνητικό ή ακαδημαϊκό φορέα, όπως κάθε φορά ορίζεται.

Στην περίπτωση που οι φορείς χρηματοδότησης και οι ρυθμιστικές αρχές απαιτούν μεγαλύτερες περιόδους διατήρησης δεδομένων, το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας δύναται να διατηρεί και να επιτρέπει την πρόσβαση στα ερευνητικά δεδομένα σύμφωνα με τις νομικές απαιτήσεις και τις απαιτήσεις χρηματοδότησης και λαμβάνοντας δεόντως υπόψη την ισχύουσα νομοθεσία.

Σε κάθε περίπτωση, η περίοδος διατήρησης, ή τουλάχιστον η βάση και το σκεπτικό με το οποίο αυτή ορίζεται (αν όχι η ακριβής περίοδος), πρέπει να κοινοποιούνται στους/στις συμμετέχοντες/ουσες στην έρευνα προκειμένου να ικανοποιείται η περί διαφάνειας απαίτηση του GDPR.

13. Καταστροφή δεδομένων

Τα αρχεία σε έντυπη μορφή πρέπει να καταστρέφονται με ασφαλή τρόπο (ενδεικτικά σε καταστροφέα εγγράφων).

Τα ηλεκτρονικά αρχεία πρέπει να διαγράφονται με εξειδικευμένα λογισμικά, κατάλληλα να αφαιρέσουν όλα τα δεδομένα από το υλικό.

Επικοινωνήστε με το ΚΥΔ για περισσότερες οδηγίες σχετικά με τη διαγραφή των ηλεκτρονικών αρχείων. Οι ερευνητές/τριες πρέπει να καταγράφουν ποια αρχεία καταστράφηκαν, πότε και με ποιον τρόπο.

14. Ειδικές οδηγίες για τα οπτικοακουστικά δεδομένα/φωτογραφίες

Όταν τα δεδομένα αυτά αφορούν καταγραφή ατόμων με εικόνα ή/και ήχο, είναι ιδιαίτερα σημαντική η προηγούμενη λήψη της ρητής συγκατάθεσής τους για την εγγραφή ήχου/ εικόνας, καθώς επίσης για την περίπτωση κατά την οποία οι συμμετέχοντες/ούσες είναι αναγνωρίσιμοι/ες (π.χ., πρόσωπα, φωνές). Τα οπτικοακουστικά δεδομένα δεν μπορούν να ανωνυμοποιηθούν εύκολα. Εάν στα δεδομένα εμπεριέχονται αναγνωρίσιμες πληροφορίες, τότε διατηρούνται μόνο υπό την προϋπόθεση ρητής συγκατάθεσης των υποκειμένων πριν την καταγραφή τους.

Όπου ενδέχεται να υπάρχει ευαίσθητο περιεχόμενο (π.χ., ο/η συμμετέχων/ουσα μπορεί να εκφράζει προσωπικές πολιτικές, φιλοσοφικές, θρησκευτικές απόψεις ή να επιδεικνύει ανικανότητα ως προς μια εργασία λόγω αναπηρίας), τότε εναπόκειται στον ερευνητή/τρια να λάβει πρόσθετα μέτρα.

Για την πλειονότητα των έργων, τα σημεία που ακολουθούν είναι τα πιο σημαντικά:

α) Πρέπει να λαμβάνεται συγκατάθεση του υποκειμένου κατόπιν ενημέρωσής του, η οποία θα συμμορφώνεται με την πολιτική διαχείρισης δεδομένων που, ενδεχομένως, έχουν τυχόν άλλοι/ες ερευνητικοί/ές συνεργάτες/ιδες (εάν εφαρμόζεται). Στο έντυπο ενημέρωσης και συγκατάθεσης συμμετεχόντων/ουσών πρέπει να αναφέρεται ότι στο υλικό έχουν πρόσβαση μόνο μέλη της ερευνητικής ομάδας και άλλοι ακαδημαϊκοί (όχι το κοινό).

β) Τα σχετικά αρχεία πρέπει να φυλάσσονται κατά τρόπο ασφαλή ή, για αντίγραφα σε έντυπη μορφή, σε κλειδωμένο ντουλάπι αρχειοθέτησης.

γ) Σε περίπτωση κατάθεσης ευαίσθητου υλικού σε ένα αρχείο/αποθετήριο, ο/η ερευνητής/τρια πρέπει να συνεργαστεί με το αρχείο/αποθετήριο για να διασφαλίσει ότι λαμβάνονται όλα τα κατάλληλα μέτρα για τον περιορισμό της πρόσβασης σε αυτό το υλικό.

Επιπλέον, πρέπει να ληφθούν υπόψη οι ακόλουθες ενέργειες εάν αυτό κριθεί απαραίτητο:

δ) Οι συμμετέχοντες/ουσες πρέπει να διευκρινίζουν κατά τη διάρκεια των ηχογραφήσεων/βιντεοσκοπήσεων τυχόν τμήματα που είναι «off the record».

ε) Οι ερευνητές/τριες αναλαμβάνουν την υποχρέωση να ελέγχουν την πρόσβαση άλλων στα δεδομένα (ή να ζητούν από το αποθετήριο όπου θα κατατεθούν να αναλάβει αυτόν τον έλεγχο).

στ) Ειδικά μέτρα πρέπει να λαμβάνονται αμέσως για την ασφαλή διαβίβαση των δεδομένων (και την πλήρη διαγραφή τους) και την κρυπτογραφημένη αποθήκευσή τους.

ζ) Όταν χρησιμοποιείτε τεχνικές καταγραφής ήχου και εικόνας, είναι σημαντικό να διασφαλίσετε ότι τα δεδομένα διαβιβάζονται μεταξύ των μερών κατά τρόπο ασφαλή και ότι ο πάροχος της υπηρεσίας θα διαγράψει όλο το οπτικοακουστικό υλικό μόλις παραδώσει τη μεταγραφή. Μία συμφωνία για την παροχή υπηρεσίας πρέπει να έχει συναφθεί προτού διαβιβαστεί οποιοδήποτε υλικό στον πάροχο.

η) Η καταγραφή εικόνας ή/και ήχου παιδιών εγείρει δύο (2) επιπλέον ηθικά ζητήματα:

- Οι ερευνητές/τριες πρέπει να γνωρίζουν ότι οι γονείς και οι εκπαιδευτικοί ενδέχεται να ανησυχούν ότι ακόμη και οι πιο ακίνδυνες ηχογραφήσεις/βιντεοσκοπήσεις παιδιών μπορεί να γίνουν αντικείμενο κατάχρησης, επομένως οι ερευνητές/τριες πρέπει να διευκρινίσουν τις ενέργειες στις οποίες θα προβούν για την προστασία των δεδομένων και την ακεραιότητα της έρευνάς τους. Το σημείο (β) πρέπει να τηρείται ακόμη και όταν το περιεχόμενο της ηχογράφησης δεν είναι φαινομενικά «ευαίσθητο».

- Με την πάροδο του χρόνου, ένα παιδί ενδέχεται να μη συμφωνεί πλέον με τη διατήρηση των δεδομένων του. Αυτό είναι πιθανό να συμβεί μόνο στην περίπτωση κατά την οποία ένας ενήλικας παραχώρησε άδεια για τη διάθεση του οπτικοακουστικού/φωτογραφικού υλικού στο ευρύ κοινό, π.χ., ως ενδεικτικό παράδειγμα (case study) σε μια επιστημονική διάλεξη.

Για διαχρονικές μελέτες, όταν τα παιδιά που συμμετέχουν σε οπτικοακουστικό/φωτογραφικό υλικό έχουν φτάσει σε μια ηλικία κατά την οποία μπορούν να δώσουν τη δική τους συγκατάθεση για καταγραφή του ήχου ή της εικόνας τους, τότε η εν λόγω συγκατάθεση πρέπει να λαμβάνεται πριν τη διαβίβαση των δεδομένων σε άτομα εκτός της ερευνητικής ομάδας.

Βεβαιωθείτε ότι έχετε συντάξει τα κατάλληλα ερευνητικά πρωτόκολλα αναφορικά με τη διαχείριση ερευνητικών δεδομένων πριν υποβάλετε αίτηση προς την Ε.Η.Δ.Ε..

15. Παράρτημα Α - Οδηγίες για την απομακρυσμένη εγγραφή ήχου ή/και εικόνας

Με τα παρακάτω προσδιορίζονται συγκεκριμένα σημεία αναφορικά με την προστασία δεδομένων κατά την απομακρυσμένη/διαδικτυακή εγγραφή.

Χρειάζεται να κάνω εγγραφή ήχου ή/και εικόνας;

Υπάρχει πλέον η απαίτηση να είναι δυνατή η διεξαγωγή συνεντεύξεων με τους συμμετέχοντες και η απομακρυσμένη συλλογή δεδομένων με τη χρήση εργαλείων τηλεδιάσκεψης. Ωστόσο, καταρχήν, οι ερευνητές/τριες πρέπει να εξετάσουν, εάν υπάρχει ανάγκη απομακρυσμένης εγγραφής των συμμετεχόντων/ουσών. Η χρήση τεχνικών επεξεργασίας δεδομένων με καταγραφή εικόνας ή/και ήχου πρέπει να δηλώνεται υποχρεωτικά στο ερευνητικό πρωτόκολλο.

Εγγραφή Βίντεο

Το ZOOM και το GoogleMeet είναι τα εγκεκριμένα, από μέρους του Πανεπιστημίου, εργαλεία για τις εικονικές συναντήσεις. Οι ερευνητές/τριες πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τους κινδύνους καταγραφής μιας εικονικής συνάντησης. Για να μάθετε περισσότερα, επικοινωνήστε με το ΚΥΔ.

Αναγκαιότητα και αναλογικότητα

Η αναγκαιότητα και η αναλογικότητα της καταγραφής ήχου ή και εικόνας πρέπει να λαμβάνονται, επίσης, υπόψη. Για παράδειγμα, εάν μια εγγραφή βίντεο είναι απαραίτητη για την αξιολόγηση ενός/μιας συμμετέχοντος/ουσας, αυτή πρέπει να περιορίζεται μόνο στην ενέργεια της αξιολόγησής του/της, αφού μπορεί να μην είναι απαραίτητη η εγγραφή ολόκληρης της συνάντησης για τους σκοπούς της έρευνας.

Στην περίπτωση βιντεοσκόπησης, προκειμένου να καταγραφεί μόνο ο ήχος, όλοι οι συμμετέχοντες/ουσες πρέπει να απενεργοποιήσουν τις κάμερές τους πριν την εκκίνηση της εγγραφής. Αυτό μπορεί να γίνει από τον/την κάθε συμμετέχοντα/ουσα μεμονωμένα. Επομένως, η ευθύνη απενεργοποίησης της κάμερας βαρύνει τον/την συμμετέχοντα/ουσα, καθώς αυτό δεν μπορεί να γίνει από τον/την διοργανωτή/τρια της τηλεδιάσκεψης. Υπάρχει ο κίνδυνος οι συμμετέχοντες/ουσες να ενεργοποιήσουν κατά λάθος την κάμερά τους κατά τη διάρκεια της εγγραφής και ο/η ερευνητής/τρια να καταγράψει ακούσια εικόνα των συμμετεχόντων/ουσών. Για να διασφαλιστεί ότι θα καταγραφεί μόνο ήχος, το ηλεκτρονικό μήνυμα της πρόσκλησης, που θα αποσταλεί, θα μπορούσε να υπενθυμίζει ότι οι κάμερες πρέπει να είναι απενεργοποιημένες πριν την έναρξη της συμμετοχής τους στην τηλεδιάσκεψη. Ταυτόχρονα, οι ερευνητές/τριες πρέπει να το υπενθυμίσουν και να ελέγξουν ότι όλες οι κάμερες είναι απενεργοποιημένες πριν εκκινήσουν την εγγραφή.

Στις περιπτώσεις κατά τις οποίες κρίνεται απαραίτητη μόνο η ηχογράφηση αλλά οι ερευνητές/τριες πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να δουν το άτομο κατά τη διάρκεια της εγγραφής, υπάρχει ο κίνδυνος υπερβολικής συλλογής προσωπικών δεδομένων. Οι ερευνητές/τριες πρέπει να εξετάσουν τον τρόπο με τον οποίο μπορούν να μειώσουν αυτόν τον κίνδυνο, για παράδειγμα, με διαγραφή του βίντεο μόλις ολοκληρωθεί η καταγραφή εικόνας και ήχου.

Ασφάλεια

Πριν από την έναρξη της τηλεδιάσκεψης, οι ερευνητές/τριες πρέπει να διασφαλίσουν ότι το εργασιακό περιβάλλον έχει διαμορφωθεί κατάλληλα, ώστε να τηρεί και να προστατεύει το απόρρητο και την εμπιστευτικότητα των συμμετεχόντων/ουσών μέσω, π.χ., χρήσης ακουστικών και αποκλεισμού μη εξουσιοδοτημένων ατόμων από το εν λόγω περιβάλλον.

Μόλις ολοκληρωθούν οι εγγραφές, αποθηκεύονται. Ο/η διοργανωτής/τρια πρέπει να διασφαλίσει ότι έχουν οριστεί τα δικαιώματα αποθήκευσης, ενώ στο περιεχόμενο καταγραφής έχουν πρόσβαση μόνο όσοι/ες χρειάζεται να λάβουν γνώση.

Διατήρηση

Καθώς το οπτικοακουστικό υλικό βρίσκεται στον λογαριασμό του/της διοργανωτή/τριας και όχι σε κάποιον κοινόχρηστο χώρο, συνιστάται η λήψη και η αποθήκευση των ηχογραφήσεων στο πανεπιστημιακό δίκτυο πληροφορικής (για παράδειγμα σε έναν φάκελο περιορισμένης πρόσβασης που θα προστατεύεται με κωδικό πρόσβασης) για λόγους διαθεσιμότητας των δεδομένων και εύκολης διατήρησης. Η εγγραφή θα υπάρχει όσο ο/η κάτοχος τη διατηρεί. Μετά τη λήψη τους, οι εγγραφές πρέπει να διαγράφονται από τον λογαριασμό του/της διοργανωτή/τριας.

Διαφάνεια

Είναι σημαντικό οι συμμετέχοντες/ουσες να ενημερώνονται σχετικά με την προτεινόμενη μέθοδο καταγραφής ή τις αλλαγές στην καταγραφή στο πλαίσιο ερευνητικών έργων που ήδη υλοποιούνται.

Βεβαιωθείτε ότι το εργασιακό περιβάλλον έχει ρυθμιστεί κατάλληλα για να διασφαλιστεί ότι όλα τα μέρη μπορούν να τηρήσουν και να προστατεύσουν το απόρρητο και την εμπιστευτικότητα των δεδομένων.

<https://www.uom.gr/ethics/odhgos-diaxeirishs-kai-prostasias-dedomenon-poy-yfistantai-epeksergasia-gia-ereynhtikoys-skopous>

Παράρτημα Β' - Ερωτηματολόγιο

Ερωτηματολόγιο για την Επιτροπή Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας του Πανεπιστημίου Μακεδονίας (ΕΗΔΕ)

Το παρόν ερωτηματολόγιο έχει σαν στόχο την αξιολόγηση και βελτίωση της λειτουργίας της ΕΗΔΕ. Η συμμετοχή σας στην αξιολόγηση αυτή είναι ανώνυμη και προαιρετική. Η ανάγνωση και συμπλήρωση του ερωτηματολογίου διαρκεί λιγότερο από 5 λεπτά.

A. Ιδιότητα:

- Μέλος ΔΕΠ
- Υποψήφιος/α διδάκτωρ
- Μεταπτυχιακός φοιτητής/τρια
- Άλλο

B. Ακαδημαϊκό Τμήμα (drop down menu)

Ερώτηση 1: Γνωρίζετε τι είναι η ΕΗΔΕ και ποιος είναι ο ρόλος της;

- Ναι Όχι

1.1: Αν ναι, περιγράψτε πώς αποκομίσατε τις πληροφορίες για την Επιτροπή.

Ερώτηση 2: Γνωρίζετε πότε καλείται να καταθέσει κανείς αίτηση στην ΕΗΔΕ για την εκπόνηση ερευνητικού έργου;

- Ναι Όχι

Ερώτηση 3: Έχετε κάνει αίτηση για έγκριση έρευνας στην ΕΗΔΕ;

- Ναι Όχι

Ερώτηση 3.1: Αν ναι, περιγράψτε τη λειτουργικότητα των εντύπων της Επιτροπής και τα σημεία που χρειάζονται περαιτέρω διευκρινίσεις και επεξηγήσεις.

Ερώτηση 4: Περιγράψτε πόσο ικανοποιημένος/η είστε από την όλη διαδικασία (εφόσον έχετε κάνει αίτηση για έγκριση έρευνας).

- Λίγο Μέτρια Πολύ Πάρα πολύ

Ερώτηση 5: Έχετε επισκεφθεί την ιστοσελίδα της ΕΗΔΕ;

- Ναι Όχι

Ερώτηση 5.1: Αν ναι, θεωρείτε ότι είναι αποτελεσματική πηγή παροχής πληροφοριών; Περιγράψτε τα σημεία που χρειάζονται, κατά τη γνώμη σας, βελτίωση.

Ερώτηση 6: Συμβάλλουν οι πληροφορίες που παρέχει η ΕΗΔΕ στην κατανόηση των αρχών ηθικής και δεοντολογίας και του νομικού πλαισίου που, ενδεχομένως, είναι απαραίτητο για την εκπόνηση ερευνών;

Ναι Όχι

Ερώτηση 7:Είναι κατατοπιστικές οι πληροφορίες που παρέχει η Επιτροπή για τα ζητήματα προστασίας προσωπικών δεδομένων;

Ναι Όχι

Ερώτηση 8:Συμβάλλουν η έγκριση/τα σχόλια της ΕΗΔΕ στην απήχηση του ερευνητικού σας έργου;

Ναι Όχι

Ερώτηση 9:Παρακαλούμε αναφέρατε πιθανές προτάσεις για τη βελτίωση της ΕΗΔΕ:

Παράρτημα Γ' - Προτάσεις της Επιτροπής για την επεξεργασία του Εσωτερικού Κανονισμού Λειτουργίας του ΠΑ.ΜΑΚ.

Άρθρο 28

Επιτροπή Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας

Παράγραφος 2

Αιτιολόγηση προσθήκης:

Στην παράγραφο 2 προτείνουμε την παρακάτω προσθήκη, η οποία διασαφηνίζει το ότι ο ρόλος της ΕΗΔΕ αφορά μόνο την τήρηση των ηθικών και δεοντολογικών αρχών της έρευνας και όχι τη συνολική μεθοδολογική προσέγγιση των υπό εξέταση ερευνητικών έργων.

2. Αποστολή της Ε.Η.Δ.Ε. είναι να παρέχει, σε ηθικό και δεοντολογικό επίπεδο, εγγύηση αξιοπιστίας των ερευνητικών έργων, που διεξάγονται στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, **υπό την έννοια του ελέγχου της τήρησης των αρχών της ηθικής και δεοντολογίας της έρευνας**. Η Ε.Η.Δ.Ε. ελέγχει κατά πόσον ένα ερευνητικό έργο διενεργείται με σεβασμό στην αξία των ανθρώπινων όντων, στην αυτονομία των προσώπων που συμμετέχουν, στην ιδιωτική ζωή και τα προσωπικά τους δεδομένα, καθώς και με φροντίδα για το φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον.

Παράγραφος 4

Αιτιολόγηση προσθήκης:

Στην παράγραφο 4 προτείνουμε την παρακάτω προσθήκη, η οποία συνδέει το κανονιστικό πλαίσιο λειτουργίας της ΕΗΔΕ με τους κώδικες της ορθής ερευνητικής πρακτικής που έχει εγκρίνει το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας και τους οποίους καλούνται να ακολουθούν οι ερευνητές/τριες.

4. Η Ε.Η.Δ.Ε. του Πανεπιστημίου Μακεδονίας λειτουργεί βάσει του «Κανονισμού Εφαρμογής Αρχών και Λειτουργίας» και του «Κώδικα Ηθικής και Δεοντολογίας της Επιστημονικής Έρευνας», όπως αυτά εγκρίθηκαν από τα αρμόδια όργανα του Πανεπιστημίου. **Οι ερευνητές/τριες οφείλουν να συμμορφώνονται με την ισχύουσα νομοθεσία και να ενημερώνονται για τις κατευθυντήριες οδηγίες σχετικά με την έρευνα, όπως αυτές περιγράφονται στα παραπάνω κανονιστικά κείμενα του Πανεπιστημίου Μακεδονίας.**

Άρθρο 95

Κανόνες δεοντολογίας για την έρευνα

Παράγραφος 1

Αιτιολόγηση προσθήκης:

Θεωρούμε υποχρεωτική την αναφορά, όχι μόνο στο αρσενικό, αλλά και στο θηλυκό γένος των προσώπων. Συνολικά θεωρούμε επιβεβλημένη τη χρήση όχι μόνο του αρσενικού αλλά και του θηλυκού γένους των προσώπων κάθε ακαδημαϊκής, επιστημονικής και διοικητικής ιδιότητας και ρόλου στο σύνολο του κειμένου του Κανονισμού.

1. Οι κανόνες δεοντολογίας για την έρευνα εφαρμόζονται σε όλες τις ερευνητικές και αναπτυξιακές δραστηριότητες που διεξάγονται υπό την ευθύνη ή με συμμετοχή του επιστημονικού προσωπικού του Πανεπιστημίου, στους χώρους του ή εκτός αυτών, με ή χωρίς χρηματοδότηση. Ως **ερευνητές/τριες** θεωρούνται μέλη Δ.Ε.Π, Ε.Ε.Π, Ε.ΔΙ.Π, Ε.Τ.Ε.Π, **αφυηρητήσαντες/ασες καθηγητές/τριες και ομότιμοι/ες καθηγητές/τριες**, εφόσον συμμετέχουν στην εκπαιδευτική διαδικασία, διδάκτορες και **υποψήφιοι/ες διδάκτορες, μεταδιδακτορικοί/ές ερευνητές/τριες**, κάτοχοι μεταπτυχιακού τίτλου ή **φοιτητές/τριες** Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών ως και κάτοχοι πτυχίου Πανεπιστημίου ή άλλου ισότιμου Ιδρύματος, ημεδαπής ή αλλοδαπής, που έχουν επίσημη σχέση με το εκτελούμενο Πρόγραμμα. Οι κανόνες δεοντολογίας για την έρευνα εφαρμόζονται και στις δραστηριότητες παροχής εξειδικευμένων ερευνητικών υπηρεσιών, προγραμμάτων κατάρτισης ή άλλων επιστημονικών εφαρμογών που διαχειρίζεται η Επιτροπή Ερευνών και το Κ.Ε.ΔΙ.ΒΙ.Μ.

Παράγραφος 3

Αιτιολόγηση απαλοιφής:

Η πρώτη πρόταση της παραγράφου 3 αφορά το κανονιστικό πλαίσιο, στο οποίο λειτουργεί η ΕΗΔΕ. Ως εκ τούτου, προτείνουμε η πρόταση να μεταφερθεί στην παράγραφο 4 του άρθρου 28 (σχετικού με την ΕΗΔΕ, βλ. παραπάνω).

Προτείνουμε, παράλληλα, την απαλοιφή της πρότασης ~~«Οφείλουν επίσης να συνεργάζονται με την Επιτροπή Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας του Πανεπιστημίου»~~. Θεωρούμε ότι αυτή η πρόταση δε χρειάζεται, καθώς το άρθρο 28 ορίζει με σαφήνεια το ρόλο της ΕΗΔΕ και οριοθετεί με ακρίβεια την ασαφή έννοια της συνεργασίας με την ΕΗΔΕ.

Προτείνουμε, επίσης, την απαλοιφή της πρότασης ~~«Οι παλαιότεροι ερευνητές οφείλουν να μυούν τους νεότερους στην επιστημονική σκέψη, τη μεθοδολογία και το ερευνητικό ήθος, προσβλέποντας αποκλειστικά και μόνον στην πρόοδο της ερευνητικής δραστηριότητας»~~ η οποία θέτει ατυχώς την εκπαίδευση στις μεθόδους έρευνας ως ζήτημα μύησης και παλαιότητας και όχι ως αποτέλεσμα των μαθησιακών στόχων των ακαδημαϊκών προγραμμάτων σπουδών και της εφαρμογής των εγκεκριμένων και ισχυόντων κανόνων.

Παράγραφος 4

Αιτιολόγηση απαλοιφής:

Η παράγραφος 4 αναφέρεται σε πέντε προϋποθέσεις που καλούνται οι ερευνητές/τριες να εξασφαλίσουν κατά την ερευνητική διαδικασία. Από αυτές, οι α'-δ' ορίζονται με σαφήνεια στον Κανονισμό Εφαρμογής Αρχών και Λειτουργίας της ΕΗΔΕ και αποτελούν προϋποθέσεις και βήματα της διαδικασίας υποβολής και αξιολόγησης μιας ερευνητικής αίτησης. Υπό την έννοια αυτή, στο σημείο αυτό επαναλαμβάνονται με τη μορφή γενικών υποδείξεων, ενώ αποτελούν για την ΕΗΔΕ

καθορισμένα κριτήρια έγκρισης ή απόρριψης. Ως εκ τούτου προτείνουμε την απαλοιφή των σημείων α-δ από την παράγραφο 4.

~~Κατά την ανάληψη, τη διεξαγωγή και τη δημοσίευση των αποτελεσμάτων της έρευνας, οι ερευνητές οφείλουν να εξασφαλίζουν ότι: α) έχουν ληφθεί οι απαραίτητες και απαιτούμενες άδειες για την υλοποίηση της συγκεκριμένης έρευνας από τους αρμόδιους κάθε φορά φορείς, β) δεν υφίσταται ή δεν πρόκειται να προκύψει κατά τη διεξαγωγή της έρευνας οποιαδήποτε σύγκρουση συμφερόντων, η οποία θα απαγόρευε ή θα δυσχέραινε τη διεξαγωγή της έρευνας κατά τρόπο αντικειμενικό και επιστημονικά αδιάβλητο, γ) τηρούνται τυχόν ειδικές νομοθετικές ρυθμίσεις που εφαρμόζονται στο συγκεκριμένο είδος έρευνας, όπως π.χ. για την περίπτωση των κοινωνικών ερευνών που αφορούν ευαίσθητες κοινωνικές ομάδες κ.ο.κ., δ) δεν παραβιάζονται σε καμία περίπτωση διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας που αναφέρονται και αφορούν στην προστασία προσωπικών δεδομένων και ε) δεν παραβιάζεται επίσης σε καμία περίπτωση η προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας.~~

Παράγραφος 5

Αιτιολόγηση απαλοιφής:

Από την παραπάνω σύστασή μας στην παράγραφο 4 προκύπτει ότι με το άρθρο 28 και την αναφορά στη λειτουργία της ΕΗΔΕ, η διατύπωση της παραγράφου 5 και τα όσα προτείνει υπάρχουν ήδη και καθορίζονται με σαφήνεια από τη λειτουργία της ΕΗΔΕ. Ως εκ τούτου προτείνουμε την απαλοιφή της παραγράφου 5.

~~Για την αντιμετώπιση οποιουδήποτε από τα ανωτέρω πέντε (5) ζητήματα, οι ερευνητές υποχρεούνται να απευθύνονται στην Επιτροπή Δεοντολογίας του Πανεπιστημίου Μακεδονίας ούτως ώστε να λάβουν τις κατάλληλες συμβουλές χειρισμού ενός εκάστου εκ των παραπάνω ζητημάτων.~~

Παράγραφος 10

Αιτιολόγηση απαλοιφής:

Η παράγραφος 10 αναφέρεται στο ζήτημα της συναίνεσης των συμμετεχόντων/ουσών στην έρευνα. Το θέμα αυτό προβλέπεται και εποπτεύεται ως διαδικασία με λεπτομέρεια και με τη χρήση σχετικών εντύπων στο πλαίσιο της ΕΗΔΕ. Υπό την έννοια αυτή, επαναλαμβάνονται πληροφορίες με τη μορφή γενικών υποδείξεων, ενώ αποτελούν καθορισμένα κριτήρια έγκρισης ή απόρριψης για την ΕΗΔΕ. Ως εκ τούτου προτείνουμε την απαλοιφή της παραγράφου 10.

~~Όταν για τη διεξαγωγή της έρευνας απαιτείται συναίνεση του πολίτη που συμμετέχει, η ενημέρωση πρέπει να είναι πλήρης και θα πρέπει να τηρείται αρχείο με ενυπόγραφες δηλώσεις συναίνεσης σε συμμετοχή. Σε κάθε περίπτωση οι υπεύθυνοι των ερευνητικών προγραμμάτων οφείλουν να τηρούν τη νομοθεσία για την πολιτική προστασίας των προσωπικών δεδομένων αλλά και την αντίστοιχη πολιτική του Ιδρύματος.~~

Παράρτημα Δ' - Προδιαγραφές του λογισμικού υποβολής και επεξεργασίας των αιτήσεων

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΗΘΙΚΗΣ ΚΑΙ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

Θεσσαλονίκη, 07 /02/2022
Αρ. Πρωτ.16

Προς: Την Επιτροπή Ερευνών
Ενταύθα

Θέμα: Διαβίβαση Αποσπάσματος Πρακτικού αναφορικά με τη δημιουργία Πληροφοριακού Συστήματος της Ε.Η.Δ.Ε

Κύριε Αντιπρύτανη,

Αναφορικά με τη λειτουργία της Επιτροπής Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας του Ιδρύματός μας και συγκεκριμένα, για τη δημιουργία εξειδικευμένου Πληροφοριακού Συστήματος για την υποβολή των αιτήσεων και την αξιολόγησή τους, σας ενημερώνουμε για τα κάτωθι:

Ήδη από τον Ιανουάριο του 2021 επικοινωνήσαμε με την Πρόεδρο της ΕΗΔΕ του Πανεπιστημίου Κρήτης, Καθηγήτρια κ. Σταυρούλα Τσινόρεμα αναφορικά τη συνεργασία των ΕΗΔΕ των δύο (2) Ιδρυμάτων, και της μεταφοράς τεχνογνωσίας από το Πανεπιστήμιο Κρήτης στο Πανεπιστήμιό μας σχετικά με την ηλεκτρονική διαχείριση των αιτήσεων. Ως προς αυτό, κατά το διάστημα Φεβρουαρίου - Σεπτεμβρίου 2021 συνεργάστηκαν εντατικά ο υπογράφων, ο Προϊστάμενος του Κέντρου Υπολογιστών και Δικτύων, κ. Μάνος Κοντάκης, και ο επικεφαλής του Τμήματος Πληροφοριακών Συστημάτων του Κέντρου Πληροφορικής του Πανεπιστημίου Κρήτης, κ. Γιώργος Χαλκιαδάκης. Στη διαδικασία, κατά διαστήματα, συμμετείχε συμβουλευτικά και ο Καθηγητής κ. Ευθύμιος Ταμπούρης, μέλος της ΕΗΔΕ. Το τελικό αποτέλεσμα, το οποίο παρουσιάστηκε και συζητήθηκε σε συνεδρίαση της ΕΗΔΕ, κρίθηκε ανεπαρκές, καθώς κάλυπτε μόνο το στάδιο της υποβολής και όχι τα υπόλοιπα βήματα της διαδικασίας αξιολόγησης των αιτήσεων.

Κατόπιν αυτών και της επικοινωνίας που είχαμε το προηγούμενο διάστημα περί της αναγκαιότητας δημιουργίας επί τούτο ενός κατάλληλου για την κάλυψη των αναγκών της ΕΗΔΕ του Ιδρύματός μας, Πληροφοριακού Συστήματος, σας διαβιβάζουμε το Απόσπασμα Πρακτικού της υπ' αριθ. 11/03.02.2022 (θέμα 1^ο)

συνεδρίασης της Επιτροπής Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας (Ε.Η.Δ.Ε.). Επισημαίνουμε ότι στην οριστικοποίηση των εν λόγω τεχνικών προδιαγραφών έχουν συμβάλει ο Κοσμήτορας της Σχολής Εφαρμογών Πληροφορίας, κ. Αλέξανδρου Χατζηγεωργίου αλλά και η αρμόδια Υπηρεσία του Ιδρύματος, ήτοι, το Κέντρο Υπολογιστών και Δικτύων.

Παραμένουμε στη διάθεσή σας για οποιαδήποτε περαιτέρω πληροφορία ή διευκρίνιση και παρακαλούμε για τις δικές σας ενέργειες.

Με εκτίμηση

Ο Πρόεδρος της Επιτροπής

Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας

ΙΟANNIS MANOS

07.02.2022 13:40

Αν. Καθηγητής **Ιωάννης Μάνος**

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ
ΠΡΑΚΤΙΚΟ ΑΡΙΘΜ. 11
ΤΗΣ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΗΘΙΚΗΣ ΚΑΙ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ (Ε.Η.Δ.Ε.)
ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΤΗΣ 03.02.22
ΗΜΕΡΑ ΠΕΜΠΤΗ, ΩΡΑ 12:00 μ.
διά τηλεδιασκέψεως

ΠΑΡΟΝΤΕΣ

/ΠΑΡΟΥΣΕΣ: Μάνος Ιωάννης, Αναπληρωτής Καθηγητής Τμήματος Βαλκανικών, Σλαβικών και Ανατολικών Σπουδών, Πρόεδρος
Παπαδόπουλος Ιωάννης, Αναπληρωτής Καθηγητής Τμήματος Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών, Αντιπρόεδρος
Βασιλείου Αθανάσιος, Δικηγόρος, τακτικό μέλος
Μυλώση Μαρία, Δικηγόρος, αναπληρωματικό μέλος
Ταμπούρης Ευθύμιος, Καθηγητής Τμήματος Εφαρμοσμένης Πληροφορικής, τακτικό μέλος

ΑΠΟΝΤΕΣ

/ΑΠΟΥΣΕΣ: Πρώτου Χαρίκλεια, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Τμήματος Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής
Σαμαρά Αγγελική, Επίκουρη Καθηγήτρια Τμήματος Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής, τακτικό μέλος

ΠΑΡΑΒΡΕΘΗΚΕ: Η Μάνου Ζωή, η οποία εκτελεί χρέη Γραμματέως και πρακτικογράφου της Επιτροπής Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας, διοικητική υπάλληλος του Πανεπιστημίου και η κα Βαρβάρα Βάμβουρα, αναπληρώτρια Γραμματέας.

Ο Πρόεδρος λέγει ότι όλα τα μέλη της Επιτροπής κλήθηκαν νόμιμα και εμπρόθεσμα

μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου για να παραστούν στη σημερινή συνεδρίαση.
Η Επιτροπή Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας αφού διαπιστώθηκε ότι βρίσκεται σε απαρτία ότι δεν προκύπτει κανένα από τα ασυμβίβαστα ή συγκρούσεις συμφερόντων, που προβλέπονται στα διαλαμβανόμενα του άρθρου 3 του Κανονισμού Αρχών και Λειτουργίας των Επιτροπών Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας του Πανεπιστημίου Μακεδονίας (απόφ. Επιτροπής Ερευνών, Αρ. Συν. Ε.Ε. 248/15-4-2019), αρχίζει η συνεδρίασή της.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΗΣ

1.....

ΘΕΜΑ ΠΡΩΤΟ

Πληροφοριακό Σύστημα Επιτροπής Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας'

Ο Πρόεδρος της Επιτροπής εισηγήθηκε το θέμα και ενημέρωσε αρμοδίως τα μέλη του Σώματος για τις ενέργειες που πραγματοποιήθηκαν καθ' όλο το προηγούμενο χρονικό διάστημα. Συγκεκριμένα, με την απόρριψη της τεχνικής λύσης του Πανεπιστημίου Κρήτης ως ανεπαρκούς, καθώς καλύπτει μόνο το στάδιο της υποβολής της αίτησης και όχι τα υπόλοιπα στάδια αναφορικά με τη διαδικασία αξιολόγησης των αιτημάτων, και κατόπιν της επικοινωνίας του ιδίου με τον Αντιπρύτανη Έρευνας και Διά Βίου Μάθησης και Πρόεδρο της Επιτροπής Ερευνών και Διαχείρισης του Ειδικού Λογαριασμού Κονδυλίων Έρευνας, Καθηγητή κ. Δημήτριο Χανδράκη, ολοκληρώθηκε η σύνταξη ενός προσχεδίου των προδιαγραφών του επιθυμητού Πληροφοριακού Συστήματος της ΕΗΔΕ. Οι προδιαγραφές αυτές έχουν συνταχθεί και ελεγχθεί τόσο από τα μέλη της ΕΗΔΕ όσο και από τον Κοσμήτορα της Σχολής Εφαρμογών Πληροφορίας, κ. Αλέξανδρου Χατζηγεωργίου αλλά και την αρμόδια Υπηρεσία του Ιδρύματος, ήτοι, το Κέντρο Υπολογιστών και Δικτύων.

Προτείνεται η οριστικοποίηση των τεχνικών προδιαγραφών και η υποβολή τους στον ΕΛΚΕ.

.....

Ακολουθεί σύντομη συζήτηση για τη διαμόρφωση του τελικού κειμένου των προδιαγραφών.

Πρόεδρος: Κατόπιν των προτάσεων σας, προτείνω να εγκρίνουμε ως τελικό το κείμενο αυτό που βλέπετε στη διαμοιρασμένη οθόνη και θα λάβετε στις η-

διευθύνσεις σας ώστε να προωθηθεί προς τον ΕΛΚΕ το σχετικό αίτημα .Υπάρχει κάποια άλλη πρόταση ή σχόλιο;

Ουδείς διατυπώνει κάποια αντίρρηση ή αντιπρόταση.

Η Επιτροπή Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω, ομόφωνα

αποφασίζει

εγκρίνει α) το κείμενο που ακολουθεί ως το κείμενο των τελικών προδιαγραφών για τη δημιουργία Πληροφοριακού Συστήματος για τις ανάγκες της Επιτροπής Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας του Πανεπιστημίου Μακεδονίας και β) την υποβολή αιτήματος προς τον ΕΛΚΕ του Ιδρύματος για τη δημιουργία του Πληροφοριακού Συστήματος της ΕΗΔΕ κατόπιν ανοικτής πρόσκλησης, κατά τα προβλεπόμενα.

Απόσπασμα Πρακτικού

Θεσσαλονίκη, 03/02/2021

Ο Πρόεδρος

της Επιτροπής Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας

ΙΟΑΝΝΙΣ ΜΑΝΟΣ

07.02.2022 13:39

Αναπληρωτής Καθηγητής Ιωάννης Μάνος

Επιτροπή Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας

**Προδιαγραφές Κατασκευής Πληροφοριακού Συστήματος
της ΕΗΔΕ ΠΑΜΑΚ**

**Περιγραφή της διαδικασίας υποβολής, αξιολόγησης και έγκρισης
αιτήσεων
από την ΕΗΔΕ ΠΑΜΑΚ**

Υποβολή αίτησης

- Υποβολή εντύπων ΕΗΔΕ με άλλα συμπληρωματικά έγγραφα και υλικό της έρευνας προς τη γραμματεία της Επιτροπής
- Αποστολή στο πρόεδρο για προ-έλεγχο

- Ολοκλήρωση προέλεγχου - Πρωτοκόλληση

Αξιολόγηση αίτησης

- Αποστολή από τη γραμματεία των εγγράφων στον/στην αξιολογητή/τρια για τη συγγραφή της εισήγησης
- Υποβολή της εισήγησης προς γραμματεία
- Αποστολή της εισήγησης και όλων των εγγράφων της αίτησης προς τα μέλη της Επιτροπής για διαβούλευση
- Διαβούλευση μελών και απόφαση για έγκριση ή υποβολή συμπληρωματικών πληροφοριών
- Εγκριτική απόφαση ή αποστολή των ερωτήσεων της Επιτροπής από τη γραμματεία προς αιτούντες για αποστολή
- Επανυποβολή προς γραμματεία συμπληρωματικών πληροφοριών στα υπάρχοντα έντυπα ή σε νέα έντυπα
- Νέα διαβούλευση των μελών και απόφαση για έγκριση
- Αποστολή υπογεγραμμένου εγγράφου της εγκριτικής απόφασης στον/στην αιτούντα/ούσα

Προτεινόμενες προδιαγραφές

A. 1^η Σελίδα (landing page) με πληροφορίες της ΕΗΔΕ και δύο (2) κουμπιά:

- 1) Υποβολή αίτησης.
- 2) Μέλη της ΕΗΔΕ και του Μητρώου Αξιολογητών.

B. Ηλεκτρονική Υποβολή Αίτησης

Η υποβολή γίνεται από μέλη ΔΕΠ ή/και Επιστημονικά Υπευθύνους χρηματοδοτούμενων έργων που διαχειρίζεται ο ΕΛΚΕ (π.χ. μεταδιδάκτορες, ΕΕΔΙΠ, κτλ.) με τον ιδρυματικό τους λογαριασμό, στο uom και uom.gr.

- 1) Σελίδα υποβολής της αίτησης: Αναπαραγωγή των πεδίων του εντύπου ΑΙΤΗΣΗ ΚΑΙ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΠΡΟΣ ΕΗΔΕ.doc (βλέπε <https://www.uom.gr/ethics/entypa>). Την ηλεκτρονική, αυτή, αίτηση συμπληρώνει ο/η αιτών/ούσα, επισυνάπτοντας όλα τα επισυναπτόμενα έγγραφα (βλέπε <https://www.uom.gr/ethics/entypa>).
- 2) Να προσφέρεται η δυνατότητα προσωρινής αποθήκευσης και υποβολής της αίτησης σε 2^ο χρόνο.
- 3) Να προσφέρεται η δυνατότητα αντιγραφής της αίτησης (για την υποβολή νέας αίτησης από την ίδια ερευνητική ομάδα και, κυρίως, την υποβολή νέας αίτησης μετά την απόρριψή της – βλέπε 7β).
- 4) Μετά την υποβολή, ο/η αιτών/ούσα να έχει τη δυνατότητα εξαγωγής της αίτησης σε pdf, έτσι ώστε να μπορεί να την προωθεί στα υπόλοιπα μέλη της ερευνητικής ομάδας.
- 5) Μετά την υποβολή, ο/η αιτών/ούσα να λαμβάνει ηλεκτρονικό μήνυμα επαλήθευσης υποβολής της αίτησης.
- 6) Μετά την υποβολή, η Γραμματέας και ο Πρόεδρος να λαμβάνουν ηλεκτρονικό μήνυμα υποβολής της αίτησης.
- 7) Η αίτηση και όλα τα επισυναπτόμενα έγγραφα να αποθηκεύονται στο σύστημα σε αυτόματα δημιουργούμενο ηλεκτρονικό φάκελο, με την ονομασία Επίθετο_Όνομα_ΗΗΜΜΕΕΕΕ.

Στον φάκελο αυτό, η Γραμματέας και ο Πρόεδρος διενεργούν έλεγχο ορθής συμπλήρωσης και πληρότητας των πεδίων της αίτησης και των επισυναπτόμενων εντύπων. Σε περίπτωση που κρίνουν ότι:

- a. **Η αίτηση είναι ορθά συμπληρωμένη και πλήρης:** Πρωτοκολλείται και ο/η αιτών/ούσα παραλαμβάνει ηλεκτρονικό μήνυμα με τον αριθμό πρωτοκόλλου της αίτησης και έναν σύνδεσμο στον οποίο θα μπορεί να ελέγξει την κατάστασή της → βλέπε παρακάτω *Σελίδα ελέγχου κατάστασης της αίτησης*.
- b. **Η αίτηση δεν είναι ορθά συμπληρωμένη ή/και πλήρης:** Πρωτοκολλείται ως ελλιπής και ο/η αιτών/ούσα παραλαμβάνει ηλεκτρονικό μήνυμα με τον αριθμό πρωτοκόλλου της (ελλιπούς και ως εκ τούτου απορριπτέας) αίτησης και έναν σύνδεσμο στον οποίο θα μπορεί να ελέγξει την κατάστασή της → βλέπε παρακάτω *Σελίδα ελέγχου κατάστασης της αίτησης*.

Σελίδα ελέγχου κατάστασης της αίτησης:

Περιλαμβάνει:

- ⇒ Πεδίο με τις ενδεχόμενες περιπτώσεις *Κατάστασης της αίτησης*:
- Ελλιπής – Αναγκαιότητα Νέας Υποβολής,
- Υπό αξιολόγηση,
- Προς έγκριση από το αρμόδιο συλλογικό Όργανο,
- Εγκεκριμένη.
- ⇒ Πεδίο Παρατηρήσεων.
- ⇒ Πεδίο Επισύναψης Απόφασης του αρμόδιου συλλογικού οργάνου (pdf).

Η σελίδα αυτή ενημερώνεται από τη Γραμματέα.

Γ. Αξιολόγηση Αίτησης (Κατά την περίπτωση 6^α: αίτηση ορθά συμπληρωμένη και πλήρης):

Ο Πρόεδρος:

- 1) Δίνει δικαίωμα σε συγκεκριμένα μέλη της Επιτροπής να έχουν πρόσβαση στον ηλεκτρονικό φάκελο και στη Σελίδα Αξιολόγησης της Αίτησης (βλέπε παρακάτω) και
- 2) Αναθέτει την εξέταση και εισήγηση σε ένα (1) μέλος της Επιτροπής.
- 3) Τα μέλη των Β.1 και Β.2, ενημερώνονται με ηλεκτρονικό μήνυμα ότι τους εκχωρείται πρόσβαση στον ηλεκτρονικό φάκελο με την αίτηση και όλα τα επισυναπτόμενα έγγραφα, καθώς επίσης για τη διορία, που τους δίδεται, για την ανταπόκρισή τους.

Σελίδα αξιολόγησης της αίτησης:

Περιλαμβάνονται τα εξής:

- Πεδίο Κειμένου Εισήγησης Εισηγητή.
- Πεδίο κειμένου αποδοχής αίτησης και εισήγησης για κάθε ένα από τα μέλη της Επιτροπής (πλην αυτών που εξαιρούνται κατά περίπτωση).

{Όταν όλα τα παραπάνω πεδία συμπληρωθούν, ο Πρόεδρος ζητά από τη Γραμματέα να εγγράψει την αίτηση προς εξέταση από το αποφασίζον όργανο, ήτοι, την Επιτροπή Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας}.

Δ. Μετά την έγκριση της αίτησης από το αποφασίζον όργανο:

- 1) Η Γραμματέας ενημερώνει τη Σελίδα ελέγχου κατάστασης της αίτησης
 - a. Κατάσταση : Εγκεκριμένη και
 - b. Με την υπογραφή της Απόφασης, ανεβάζει το pdf της Απόφασης.

Ε. Απαιτήσεις για τη Γραμματεία/ Μέλη Επιτροπής και Μητρώου Αξιολογητών

- Η Γραμματέας να εισέρχεται με το account ethics@uom.edu.gr και password που θα της δοθεί.
- Ο Πρόεδρος και όλα τα μέλη της Επιτροπής και του Μητρώου να αποκτήσουν «ειδικούς λογαριασμούς», π.χ., ethics_manos@uom.edu.gr. Ολόγος για τον οποίο δεν προκρίνεται για τη σύνδεση στην ηλεκτρονική πλατφόρμα ο υπάρχων ιδρυματικός λογαριασμός είναι ότι θα υπάρξουν περιπτώσεις που τα ίδια αυτά μέλη θα είναι και υποβάλλοντα αίτηση και θα είναι αναγκαίο να αποκλείονται από τη διαδικασία αξιολόγησης (δηλαδή, να μη βλέπουν ούτε σε ποιο μέλος έχει ανατεθεί η εισήγηση, ούτε την εισήγηση).
- Εξασφάλιση της πρόσβασης στην εισήγηση μόνο από της Γραμματεία και τα διαβουλευόμενα μέλη της Επιτροπής και ΟΧΙ από τους/τις αιτούντες/ούσες
- Ανασκόπηση αιτήσεων βάσει δεικτών που θα δοθούν από τη Γραμματεία. Ενδεικτικά αναφέρονται οι δείκτες Αιτήσεις/ Τμήμα και Αιτήσεις/ Έτος.

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

- 1) Οι αιτήσεις να είναι onlineφόρμες και να συνοδεύονται με ανέβασμα αρχείων. Η εισαγωγή της πληροφορίας με φόρμες μπορεί να έχει κανόνες ως προς το κάθε πεδίο με αποδεκτές ή μη τιμές.
- 2) Αν οι αιτήσεις κατατίθενται ως onlineφόρμες, είναι εφικτή η εξαγωγή στατιστικών στοιχείων.
- 3) Η κάθε αίτηση μπορεί να απαιτεί ή να δέχεται προαιρετικά ανέβασμα αρχείων. Φυσικά θα πρέπει να υπάρχει μία βασική διαχείριση όπως για παράδειγμα η διαγραφή
- 4) Σχετικά με το όνομα αρχείου, θα μπορούσε να μπει και ένας αύξων αριθμός (προερχόμενος για παράδειγμα από το ID της καταχώρισης στη βάση δεδομένων), δηλαδή ΕΕΕΕΜΜΗΗ_ΕΠΙΘΕΤΟ_ΟΝΟΜΑ_ID.
- 5) Τα ανεβασμένα αρχεία των εισηγητών θα συνυπάρχουν με τα ανεβασμένα αρχεία των αιτούντων αλλά θα μαρκάρεται ο uploader για να καθοριστούν δικαιώματα επεξεργασίας τους (προβολή, διαγραφή κλπ)
- 6) Είναι αναγκαίο να δημιουργηθούν από τον ανάδοχο σε συνεργασία με την Επιτροπή πρόχειρες οθόνες (mock up screens) με τη βασική λειτουργικότητα για να μην έχουμε παρανοήσεις. Αυτό διευκολύνεται με τις onlineφόρμες αφού μπορούμε να δίνουμε κατευθύνσεις συμπλήρωσης (αλλά και περιορισμούς) ανά πεδίο.

- 7) Το ΚΥΔ διατηρεί διακομιστές με ανοιχτού κώδικα λογισμικά και λειτουργικά. Το όλο project θα λειτουργεί ως CPANEL account και πρέπει να είναι κατασκευασμένο σε PHPv8 ή ανώτερη με χρησιμοποιούμενη βάση δεδομένων σε MySQLv8 ή ανώτερη

Παρατηρήσεις

- 1) Η κάθε αίτηση πρέπει να πρωτοκολλείται ασχέτως αν θα εγκριθεί ή θα απορριφθεί. Θα είναι χρήσιμο ο αριθμός πρωτοκόλλου να δίνεται αυτόματα με την υποβολή και να αποσυνδεθεί από την κατάσταση της αίτησης.
- 2) Επίσης προτείνεται ότι αν απορριφθεί μία αίτηση, να μπορεί να ξαναοίξει από τον αιτούντα με τις απαραίτητες τροποποιήσεις που θα έχουν υποδειχθεί από την Επιτροπή προκειμένου να μην έχουμε διπλές αιτήσεις με κάποια που απορρίφθηκε και κάποια που συνέχισε.